

November 26
ESZET
müsora
Scala éne-
Dragulescu

Dr. Ramasetter Róbert
BUDAPEST
Disztér 2. II. 8.
Egy szám ára pályaudva-
ra 20. sz. 22.
Kisvárosokban —

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — 105
Félévre — 550
Negyedévre — 290
Egy hónapra — 10
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40
Egy szám — 2

1928 november 27 Szombat | Új-Kelet | IX. évfolyam | 262. szám | 5687 Kiszlév 21

Cuzista támadások pergőtüzében

A Romániában először alkalmazott lejtromos választási rendszer új hangot juttatott szerephez a törvényhozás két házában. Az új hang a harcos antiszemita izmus riasdója, amelynek képviselésében a cuzista pártnak maroknyi csoportja jutott példokhoz a kamarában és a szenátusban is. Válojában sikk néhányan félnek a parlamentben, de olyan szívós kitartással bombázzák szakadatlannal a gazdasági antiszemita frakciók ajukkal a két tribün, hogy a parlamenti tárgyalások kiterjedésejéig voltaképpen ők szolgáltatják és a zűnet nékül pergő antiszemita interpellációk festik alá az alkotmányos élet forumainak hangulatát.

A militáns antiszemita mozgalom ebben a pergőtüzében, mint valami tilosfelfedező, szegedi a meg-megújuló támadásokkal szembe a mellét a zsidó mandatáriusok keveske csoportja. Egy zsidó képviselő a kamarában és négy zsidó szenátor a szenátusban vállalja a zsidóság védelmét ebben a súlyos harcban. A koncentrikus támadások első orban őket érik, mert közvetlenül ők fogják fel azokat az inzultusokat, amelyek a parlament tribünjeiről és a bőven közbeszózó cuzista pádsorokból a zsidóságot érik.

A kamara cuzista meggyilkozásainak áradatában a csernovitzi zsidó képviselő áll, aki az elmúlt héten hibba kitérte meg elmondani a maga álláspontját, csak a tribünig jutott el, de beszélni már sikk tudott, mert a cuzista képviselők zene-bonája befeljojtotta a szót és Mayer Ebnernek tegnapig kellett várnia, hogy újra rákerüljön a sor interpellációjának elmondására.

És a csernovitzi zsidó képviselő, aki egy-maga szerkesztő és írja harcos lapját, az elmúlt héten tömegtelen gyűlésen szónokolt, újságírókat és memorandumokat fogalmazott a zsidóság védelmében, közben hol Bukarestben, hol Csernovitzban, hol Kisevenben tárgyalt az országos zsidópárt alaphővének letételéről. Mindent egy hét alatt és amikor eljött a csütörtöki interpellációs nap, a kamara zsidó képviselője maga helyett csak egy táviratot juttatott el a kamarának, ő maga megviselve, kimerülten és betegesen fekszik csernovitzi lelkében.

Mayer Ebner beteg, olvasta fel a táviratot a kamara elnöke, amikor a csernovitzi zsidó képviselő interpellációjára került a sor. Régen nem volt olyan teatrális sikere elnöki enunciaciónak, mint ennek a táviratfelolvasásnak. A publikum, azaz precízebben szólva a cuzista blokk hangosan felnevetett. És ennek a nevetésnek érdemes a lélektani tartalmát felmérni. Cuzza nevetett, mert azt hitte, hogy a csernovitzi zsidó képviselőt ő tette beteggá, azt hitte, hogy Mayer Ebner miatta fehédszékbe és ennek örült, mint egy nagy győzelemnek, amelyet az ellenfelein aratott. Holott Cuzza és társai voltaképpen láthatatlan ellenfelekkel hadakoznak, azaz az ellenfeleiket ők maguk termelik ki maguknak, mert a zsidóságot és a zsidók képviselőjét ők kényszerítik rá arra, hogy velük szemben védelmi ponton szrekezzék fel és kárpótozza a feléje irányuló csapásokat.

Miért nevet mégis Cuzza, ha nem kapja kéznél a védőbástyát? Hiszen, ha nincs ott a védőbástya, az egyszerűen azt is jelenti, hogy elvesztette a támadási felületét is. És hogy ez mennyire igaz, mi nem bizonyítja jobban, mint az, hogy maga Cuzza is elhalsztotta beigért interpellációját mindaddig, míg a csernovitzi zsidó képviselő felépül.

Ilyen esendélete van a csernovitzi zsidó képviselőnek a kamarában, de az „érett korának” tekintélyt és tiszteletet parancsoló Házá-

ban, a szerátusban is a koncentrikus antiszemita támadások pergőtüzében hallatja hangját a négy zsidó szenátor. A negyvenéven felüli cuzisták, mert negyven évnél idősebb kell legyen valaki ahhoz, hogy a szenátusban mandátumhoz jusson, korukat meghazudtoló temperamentummal támadják öszülő és öszülőfélben lévő zsidó szenátorársaikat.

Az öreg kisénevi főrabbi, aki mögött egy küzdésekben és harcokban gazdag múlt áll, nem tudta a szenátorok előtt nyugodtan feltárni a kiméletlen antiszemita mechanizmusát, mert a cuzista szenátorok sürt közbeszózókkal egyre türelmetlenebbül sürgették, hogy hagyja már abba beszédét, Söt Zirekohn főrabbi, ahinek a beszarábiál Ország-Tanácsban történelmi szerep jutott Bezarabia Romániához való csatlakozásának kimondásában, meg kellett érje, hogy a szenátus tribünjeiről egyenesen Palesztinába küldjék a türelmetlen cuzista szenátorok.

A parlament két házában áll a harc, de a cuzista pergőtűz nem fog szájcseserát rakni a

Averescu idegenkedik a nemzeti kormány gondolatától

A nemzeti paraszpárt még nem döntött Bratianu ajánlatának sorsáról. Mircescu hadügyminiszter ma kihallgatáson jelenik meg a királynál

(Bucuresti-Bukarest, november 26. Az Új Kelet tudósítójától. N-pről napra egyre határozottabb formában ver gyökeret a közvéleményben az a meggyőződés, hogy a látszólagos politikai szélesedő mögött olyan események húzódnak meg, amelyek horderejét ma még igen kevesen tudják megítélni. Ezen kevesek közé tartozik például Bratianu Jonel volt miniszterelnök, aki legutóbbabb elveit is kész feladat, hogy ezeket a szerinte veszedelmes eseményeket feltartóztassa utjukban. Segítőtársa akad ebben a törekvésében Averescu tábornok jelenlegi miniszterelnökben és Jorgában, valamint a volt paraszpárt egyes rétegeiben, míg az egyesült nemzeti paraszpárt egyelőre még nem döntött arról, hogy milyen álláspontot foglal el azokkal az eshetőségekkel szemben, amelyekből Bratianu annyira félti az országot.

Ki forog veszedelemben?

Bratianu tudvalegőleg olyan megoldást ajánlott a többi pártoknak, hogy a kritikus pillanatot beállítva nemzeti kormány vegye át az országügyek irányítását. Azoknak az eshetőségeknek a komolyságára, melyek őt a liberálisok vezére tart, semmi sem jelentősebb, mint az, hogy Bratianu hajlandó volna egy kormányban helyet foglalni — például Mihailacheval, akitől személyi és világnézetli szakadékok végtelensége választja el. A nemzeti paraszpárt azonban, — mint hivatalos szószóvéban, a „Romania”-ban olvassuk, — idegenkedik ettől a megoldástól, mert a nemzeti kormányban is csak a liberálisok újbóli hatalomrajutását látná. A nemzeti paraszpárt — írja az idézett lap — sohasem futott kalandok után és most is a törvényes rend szolgálatában áll. Bratianunak azonban meg kell értenie, hogy amint hogy nincs olyan román, aki oda ne tartaná a mellet, ha veszedelemtől kell megmenteni az országot, épenugy nem talál olyan embert, aki Maraszire menjen csak azért, hogy megvédje a liberális párt forradalmi legalitását. A nemzeti paraszpárt meggyőződése az, — fejezi be cikkét a „Romania” — hogy szokot a pillérek, amelyek a román állam nyugasik, csak úgy lehet megerősíteni, ha helyreáll a párthöz egyenlő, a törvények tisztelete, a szabad véleménynyilvánítás és ha a törvényesség szelle-

DR. RADNAYÉK
fáneterme
Deák Ferenc-utca 32. szám.
Kiadják mulatságra, lakodalmakra
és minden más célra, utánvos aron!
Kolonok és privát órák egész napon át. Minden szombaton este és vasárnap délután kcszoru. Jazz-Band.

zsidó parlamenterek maroknyi csoportjára. Mennél kiméletlenebbek lesznek a harc eszközei, a zsidóság reprezentánsai annál állhatatosabban fogják állni azt a harcot, amelyet voltaképpen reájuk kényszerítettek. Mert vállalniuk kell ezt a posztot a zsidóság becsületének és jóáának védelmében.

mét megerősítik az összes államszervezetekben, elsősorban a hadseregben és a közigazgatásban.

Van-e szükség nemzeti kormányra?

A nemzeti paraszpárt tehát elvben és bizonyos feltételek mellett hozzájárul egy esetleges nemzeti kormány alakításához. Annál nagyobb feltűnést keltett a párt körében, hogy a kormány hivatalos lapja arra az álláspontra helyezkedik, hogy az országnak nincs szüksége nemzeti kormányra. Ezzel az érthetetlen visszautasító megatartással kapcsolatban Constantin Mille lapja, a „Lupta” a következőket írja:

„A független sajtó nem hajlandó semmilyen sugalmazásnak engedni és minthogy az önkényes lapelkobzások miatt teljesen képtelennek éri magát arra, hogy elvi megvilágítás mellett és az ország érzelmeinek megfelelően vitassa meg azokat az állandóan szellőztetett kérdéseket, amelyeket maguk a hivatalos tényezők lezárt ügyeknek deklaráltak, természetesen arra a konkluzióra jutott, hogy ha nem lehet megtárgyalni azokat a kérdéseket, melyeken a klubokban, értekezleteken és titkos összejöveteleken a pártvezérek rágódnak és ha nem lehet ezekről megkérdezni az ország igazi véleményét, — az ország megrázkódtatása nélkül járó legmegfelelőbb megoldás az volna, ha úgy, amint 1926 január 4-én is koronatanács hozta meg a határozatot, amelyen az összes pártok képviseltették magukat, most is a helyzet megoldása ne függjön egy pártkormánytól, hanem olyan kabinetől, amelyben valamennyi párt képviselve van.”

A nemzeti kormány rődjája — írja a „Lupta” — egyúttal maga az államrezon is, de a kormány éppen ezt az egyedüli helyes megoldást utasítja vissza, tisztára pártérdekek szempontjából.

Kevés kllálás van a megegyezésre

Az „Adeverul” nem is tartja lehetségesnek, hogy sikerüljön megegyezést létrehozni a pártok között. Bratianu multjára való hivatkozással, nem hiszi, hogy a liberális párt hajlandó volna komoly kompromisszót tenni politikai hatalmának rovására. A megegyezés a lap szerint akkor sem jöhetne létre, ha kölcsönös engedelmények irán kitérnek meg. Bratianu

nyei.
gel-je a jövő
a bemutatója
gikom dia-
t, shol ba-
ogy het big
a Madach-
nt 100 elő-
za a fő női
gy-l Irén,
tollpésével.
oratórium.
akkal B-
Leonard.
rdés (Poér
szám, A.
(A bécsi
t helyre-
stsz. 157.)
ári Alkal-
e. Rendes
este T. tá
zates. 159.
én, Tolnay
l. Rendes
Új szerep-
li, Tolny
Napi berlet
ányi Lili,
lépésével.
m 162.)
EK
bb betu-
Allés-
sés áll-
lel, elő-
ntvány-
és okta-
s mellett.
r. mizwa-
vitanál.
2094
tt, fehér
gyet szál-
g & Co.
Sibiu, Te-
20:0
francia,
rdítások.
nek lé-
ak, per-
yos, mű-
ági, io-
másó á-
ások. —
tr. Rația
Telefon

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KERESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN A VÁSÁROLT ÖSSZEG TIZ SZÁZALÉKAIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANÁNT FOGADJÁK EL

Ez a szelvény érvényes dec. 31-ig

például a priori ragaszkodik ahhoz, hogy az esetleg megalakítandó nemzeti kormány elnöke ő maga, vagy Averescu legyen, ami gyanúsá teszi a felajánlott meggyőzés őszinteségét. Különben sem lehet megérteni, hogy Bratianu, aki ismeri Averescu múltját és tudja, hogy a tábornokot 1907-ben hogyan tették ki a kormányból, ismeri a belső

incidenst és azt, hogy Averescu milyen körülmények között mondott le 1921-ben, mégis paktumot kötött a miniszterelnökkel. Az egyetemes magyarságnak ennek csak az lehet, hogy Bratianu kevésbé fél Averescu kellemetlenkedésétől, mint attól, hogy esetleg a nemzeti parasztpárt kerül kormányra, ami a liberális szupremácia végét jelentené.

A nemzeti parasztpárt egyébként vasárnapra nagygyűlést hívott egybe a Dacia teremben. A párt annak rendje és módja szerint engedélyt kért a gyűlés megtartására, a II. hadtest parancsnoksága azonban az engedélyt a mai napig még nem adta ki.

A hadügyminiszter bizalmas tárgyalását a vezérkari főnökkel

Mircescu hadügyminiszter ma hosszasan tárgyalt Lupescu tábornokkal, a vezérkari főnökkel, majd kihallgatáson jelent meg a miniszterelnöknek. Erről a kihallgatásról sem szivárogtak ki részletek, de benfentes körök úgy tudják, hogy igen fontos kérdésekről volt szó, amelyeknek ügyében az uralkodó holnap audiencián fogadja a hadügyminisztert.

Madgearu interpellációja erősen megingatta a pénzügyminiszter helyzetét

A hétfői válaszában után állítólag maga a kormánypárt is bizalmatlanságot fog szavazni Lepadatunak

(Bucuresti-Bukarest, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament tegnapi ülésén, mint közöltük, Madgearu végre elmondta a Warschalowszky-ügyben régóta bírgélt interpellációját, amelyből kiderült, hogy Bratianu Vintila ezzel a tranzakcióval valutadifferenciák miatt kétszázmilliót kárt okozott az államnak. A jelenlegi pénzügyminiszternek annyiban van köze ehhez az ügyhöz, hogy a törvény ellenére konszolidált adósságokat maga is elismerte, sőt az első törlesztési részletet ki is fizette.

Kormánykörökből kiszivárgott hírek szerint Madgearu tegnapi interpellációja erősen megingatta Lepadatu miniszter helyzetét. Egyes verziók szerint nincs kizárva, hogy a kamara hétfői ülésén, amikor Lepadatunak válaszolnia kell Madgearu interpellációjára, maguk a többségi képviselők is bizalmatlanságot fognak szavazni a pénzügyminiszternek.

A bécsi egyetem hallgatóinak harminc százaléka külföldi

A közép-európai számuadott diákok Alma Materje lett a bécsi egyetem

(Bécs, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Míg a kelet-európai államok egyetemei nem merész klauzúrákkal és inzultusokkal iyeznek távlatotani falaktól nemcsak az idegen államok tanulni vágyó ifjait, hanem saját országuk nemzeti szellemi fiatalokét is, a nyugati metropolisok nagy egyetemei minden vonatkozásban igyekeznek érvényt szerezni a tanzsabadság egyszerű elvének és a legnagyobb szeretettel fogadják be a világ minden tájáról összesereglett hallgatókat.

E liberális musban kétségkívül a bécsi egyetem vezet, melynek fakultásain a külföldi hallgatók száma az idei szemeszterben a rekordot érte el. A bécsi egyetemen beiratkozott hallgatók nemzetiségeinek statisztikai feldolgozása még nincs teljes mértékben kész, mégis a feldolgozott anyagból érdekes kép alakul ki máris. A téli szemeszterben 10.000 tanuló iratkozott be, amely szám még növekedni fog. Ebből körülbelül 3000 a külföldi hallgatók és hallgatók száma, tehát mintegy 30 százaléka az összes hallgatóknak.

Ez a százalékos szám mellett bizonyít, hogy a bécsi egyetem a közép-európai tanulni vágyó ifjúság valóságos Alma Materje, egy par excellence külföldiek számára való egyetem.

Ez annál is inkább érdekes, mert a békeévekben a külföldi egyetemre vágyódó diákság inkább a németországi főiskolákat favorizálta, nevezetesen a berlini, heidelbergi, bonni, jénai és göttingi egyetemeket. A háború befejezése óta a helyzet teljesen megváltozott. Közép-európa számára Bécs

lett a kulturális és szellemi centrum, mely ezáltal valóságos világúrvárossá vált és ahol a tudományos világ ragyogó nevei a legmodernebb akadémiai módszerrel tanítanak, ahol a legpompásabban dotált tudományos intézetek állnak a tudományos kutatás szolgálatában.

Mindenesetre jellemző, hogy a 3000 külföldi hallgató közül a legtöbb németországi, magyarországi és romániai, akiknek legtekintélyesebb hányada az orvosi fakultásán tanul. Ennek oka főleg az, hogy Németországban a megélhetési viszonyok sokkal súlyosabbak, mint Ausztriában, Magyarországból pedig a numerus klauzúsz kényszerítette a bécsi egyetemre a tanulni vágyó diákokat.

De a tandíj elengedős és a tandíjkezdmény terén is a bécsi egyetem rektorátusa a leghumánusabban bánik el a külföldi hallgatókkal, akik kéréseiket éppoly kedvezően intézi el, mint a belső diákokét.

A külföldi hallgatók egyre növekedő kontingense közül számban a férfihallgatók vezetnek, de egyre növekszik a száma a női hallgatóknak is. A 3000 külföldi hallgató közül körülbelül 500-raug a női hallgatók száma, akiknek egyrésze a filozófiai fakultásra, másik része az orvosi, egy igen kis hányada pedig a jogi fakultásra van beiratkozva.

A külföldi hallgatók életstandardja természetesen egyénileg kedvező, vagy kevésbé kedvező anyagi helyzetüknek felel meg, de általában ma-

Leszálltam az árákkal, mert javul a lei és így még több árut adhatok el, mert mindig a vevőm előnyét nézem és így csak egy kevés pénzt kérem, mert sok harisnyát akarok eladni és így szeretnék sok pénzt árulni.

Minden 777 leien felüli vásárlásnál egy női kezításkát adok ajándékba. SIPOS, Cluj, Ferdinand-ut 8 sz.

gasabban áll a belső kollégáimnál. Ez főleg azzal magyarázható, hogy a németországi és a tengerentúli államok diákjai Bécsben sokkal olcsóbban élnek mint odahaza élénék pénzükö. Az utódiákokból származó diákok többnyire tehetős szülők gyermekei. Ugyanez áll nagyjában a Balkán-államokból jövő diákokra is. Kivételt képez a lengyelországi, magyarországi és romániai diákok jórésze, akik nem mentesek anyagi gondoktól. Legjobb viszonyok között azonban az amerikai, angol és japán diákok élnek. A külföldi diákok élete nagyjában megelégedett. Rendszerint családi penziókban élnek, teljesen önállóan és aranyszabadságban. Az egyetem professzorainak véleménye szerint a külföldi diákok igen szorgalmasan tanulnak.

Világvárosi atrakciók csak a Palermo-bárban

Szenzációs karácsonyi meglepetés a LOUVRE női divatruház Cluj, Piata Unirii 8. ocassio áijegyzéke!

50 000 m. I-a. cosmanosi masó delén	
65 lei helyett csak	37
5000 m. francia marocain különlegesség 78 lei helyett csak	49
3000 m. I-a. cosmanosi zsinor barbat 92 lei helyett csak	72
3000 m. I-a. angol ing zefir 135 lei helyett csak	72
3000 m. I-a. francia flanel, 80 cm. széles, 105 lei helyett csak	69
2000 m. "Kasak" különlegesség, 125 lei helyett csak	96
1000 m. selyem marocain, duplaszéles gyöyörű minták, 390 helyett	220
2500 m. Satin de chine selyem, minden szín, csak	179
2500 m. Prima "Lajoni" tiszta selyem crepe de chine, minden szín	790
5000 m. I-a. kelegyevászon	55

Árak csak karácsonyig. Telefon 8-37.
Kérjük állandó divatkiállításunkat megtekinteni.

Melodion beszélőgép
a legjobb és legolcsóbb. Nagy raktár **művész- és tánclemezekben.**
I. TRISKA, Cluj, Str. Saguna 14.
Képviseletek egyes városok részére még átadhatók.

Az ams
Az Baruch Spinoza...
Holland föl...
kriptájában két...
valaki, aki soha...
keresztény se v...
don antitézise v...
ség és kereszt...
pedig kiadhat...
kntforrásává lett...
tésele vallások...
rombolás és dog...
a ottások vála...
szerténység. Hie...
a szónak szinte...
telmében. Szemé...
világában és gon...
belki föltámadás...
meg az ezon szer...
szikus héber típu...
héber típusnak e...
ez volt, hogy a l...
sagokat a saját f...
kíméletlenebbül...
sokszor igaztalan...
pen a maga népé...
marosan arra a so...
héber ig-hirdetők...
zössége ellenéget...
ségi nagyon is h...
szedelmes ellené...
szedelmes ellené...
1656 július 27...
tás szerint a gyász...
ján, amikor az a...
sága komor hangu...
zsinagógájában. A...
kiárták, kivették...
ség Chachamja tal...
szószékre, szorosan...
egyik a jobbán a...
balján az ítélet...
megrendült zsidók...
söpört végig a „ch...
A chérem mindig r...
ságban. Mi sohas...
mákkal, mint a ke...
lélek csak a legvé...
a rettenetes fegyve...
dése mindig gyász...
Személyes nagy gy...
nak valamelyik Jisr...
kel kevesebb Jisra...
Az egykoru és l...
annak a chéremnek...
az amszterdami zsi...
Baruch Spinozát. „...
óta tudomása van B...
len véleményeiről é...
napról napra gyarsp...
ellenére is, hogy vis...
zetezen borzimas h...
hirdetett, amit is sz...
nak és amely tanuk...
jelenlétében tették...
jelenlétében megviz...
elhatározta, hogy a...
közösségből kiközös...
Baruch Spinoza...
gáda a kibocsátást...
zések szerint, a hir...
xot, hogy ezzel a k...
szertítették őt, amit...
volna. Az amszterda...
két évszázad óta rejt...
megvetése és az a b...
usgyobb zsidóját, leg

Az amszterdami kiátkozott

Az egész kulturvilág készülődik Baruch Spinoza halála 250-ik évfordulójának megünneplésére, mely február első napjában lesz. Két nappal ezelőtt volt Spinoza születésének 294-ik évfordulója. E kettős évforduló alkalmából közöljük Giszkalay Janosnak három közleményre oszló Spinoza tanulmányát.

I.

Holland földön, egy protestáns templom kriptájában két évszázad óta nyugszik eltemetve valaki, aki sohase volt protestáns, még csak keresztény se volt, sőt, amíg élt, eredendő módon antitézis volt mindennek, ami kereszténység és keresztény világfelfogás, halála után pedig kiapadhatatlan és örökké termékenyítő katforrássá lett mindennek, ami tagadása a tisztes vallásoknak, mindennek, ami bálványrombolás és dogmadöntés. Élésében eredendő a ottságok válszították el mindentől, ami kereszténység. Hiszen Baruch Spinoza zsidó volt, a szónak szinte megdöbbentően atavisztikus értelmében. Személyében, pszichéjében, gondolatvilágában és gondolkodásának módjában, testi lelki föltámadását, késői új életrekelését érte meg az ezen személybe ártúrózott ősi, klasszikus héber típus. De mert ennek a klasszikus héber típusnak egyik jellegzetessége mindig is az volt, hogy a lelkének megnyilatkozott igazságokat a saját fájával szemben hirdesse a legkiméletlenebbül, hogy az igazságszeretetében sokszor igaztalanságokra ragadtassa magát éppen a maga népével szemben, Spinoza is hamarosan arra a sorra jutott, mint a klasszikus héber igazhirdetők legtöbbje: a zsidó nép közössége ellenséget látott benne és mert igazsággal nagyon is héber igazságok voltak: veszedelmes ellenséget látott benne és mert veszedelmes ellenségségnek érezte: védekezett ellene.

1656 július 27-én volt az, zsidó időszámítás szerint a gyászos emléktű Ab hónap 6. napján, amikor az amszterdami hitközség zsidósága komor hangulatban gyűlt egybe a község zsinagógájában. A szent láda ajtaját szélesen kitérték, kivették belőle a Tóráskönyvet, a község Chachamja talizsba burkolt fájjal álot: a szöszökre, szorosan mellette a két din két tagja, egyik a jobbán a Tóra könyvével, másik a balján az ítélet szövegével és a sápadtarcu megrendült zsidók feje fölött kemény hangon sópört végig a „chérem“, az anathema igéje. A chérem mindig rettenetes dolog volta zsidóságban. Mi sohase adakoztunk ugy az anathémákkal, mint a keresztény egyházak. A zsidó lélek csak a legvégső szükség esetén nyúlt ehhez a rettenetes fegyverhez és az anathéma kihirdetése mindig gyászt jelentett a hitközségre. Személyes nagy gyászt, mint amikor a családnak valamelyik tagja hal meg: mert egy lélekkel kevesebb Jisráél meggyöngült sorában.

Az egykoru és hiteles iratok följegyezték annak a chéremnek pontos szövegét, amelyivel az amszterdami zsidó község exkommunikálta Baruch Spinozát. „Az előjárásnak már régóta tudomása van Baruch Spinozának helytelen véleményeiről és cselekedeteiről és ezek napról napra gyarspodnak, minden igyekezet ellenére is, hogy visszatartsuk őt tőlük. Nevezetesen borzalmas hitelességeket tanított és hirdetett, amit is szavahihető tanuk bizonyítanak és amely tanuk, a vallomásukat a vádolt jelenlétében tették meg. Mindez a Chacham jelenlétében megvizsgáltatott és az előjáróság elhatározta, hogy anathémával sújja őt és a közösségből kiközösíti.“

Baruch Spinoza teljes lelki közönnyel fogadta a kiközösítést — és a történelmi följegyzések szerint, a hír vétele után egy nyilatkozott, hogy ezzel a kiközösítéssel csak arra kénszerítették őt, amit kényeser nélkül is megtenni volna. Az amszterdami zsidó hitközségen pedig két évszázad óta rajtaragad a kultúremberiség megvetése és az a bélyeg, hogy az újkor legnagobb zsidóját, legnagyobb emberét, legna-

gyobb gondolkodóját elvakult vallási türelmetlenségében kiközösítették, átokkal sújította és még a síri nyugalmat is megtagadta tőle. Bizonyára nem vállalkoznék nagyon hálás feladatra az, aki az amszterdami zsidóság tettét meg akarja védelmezni — nem Spinozával, hanem a mai kulturvilág felfogásával szemben. Mert a mai kulturvilág nem veszi észre, hogy szabadelvű, szabadgondolkodó jelszavai éppen olyan tartalmatlan és türelmetlen dogmákka csontosodtak, mint amilyenek azok a dogmák voltak, amelyek ellen Spinoza szállott síkra és amelyeknek ledöntése miatt sújtották őt chéremmel.

A szabadgondolat kicsiny és nagy dogmatikusai éppen ugy anathemát kiáltanak az ellen, aki a zsidóságot akarja védelmezni venni velük szemben, a Spinoza-ügyben, mint ahogyan az amszterdami hitközség is anathemát mondott a maga dogmáinak megdöntésére.

Zenemü Lepage-nál

És amikor egy évforduló alkalmából rövid revizió alá vesszük ezt a régi pört, nem is akarunk mi a hétköznapi, a jelszavakkal dobálózó utcasarki felfogással szembeszállani. De igenis, minden történelmi adatrunk és hátsóagunk is meg van arra, hogy az amszterdami átokmondókat és rajuk keresztül a zsidóságot megvédelmezzük — magával Spinozával szemben. És megáll-pítsuk azt, hogy az exkommunikálás elkerülhetetlen volt, helyes volt, sőt kötelesség volt. Hogy az amszterdami zsidóság nem tehetett másképen és hogy kötelessége volt így tenni, kötelessége saját magával és a zsidósággal szemben.

Giszkalay János.

Megalázóan súlyos feltételek mellett vették fel az angol bányászok a munkát

Egymilliószázezer helyett csak nyolcszázezer bányamunkás kap újra alkalmazást

(London, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bányamunkások és a bányatulajdonosok között megindult tárgyalások során a bányatulajdonosok a kapituláló munkásoknak 7 és félórát munkaidőre, valamint 10 százalékos bérredukcióra tettek ajánlatot. A befejezés felé közeledő harc teljesen tiszta helyzetet teremtett és a gazdasági élet hosszú időkre biztosítva van újabb rázkódtatások ellen. Az új kerületi egyezségeket a bányák rentabilitásának szemlélő tartásával kötik meg és így egyes kerületekben lényegesen el fognak térni egymástól a bérek. A bér leszállításánál és a munkaidő emelésénél súlyosabban érinti a

munkásságot az, hogy az eddigi egymillió 100 ezer bányász helyett csak nyolcszázezer kaphat alkalmazást. A többi 300 ezernek más iparágban kell elhelyezést keresni, ami tekintettel a nagy munkanélküliségre, igen nehéz dolog lesz.

A bányatulajdonosok által felajánlott feltételekkel kapcsolatban a bányászszövetség végrehajtóbizottságában éjjel tartó ülés volt, azonban határozatot hozni nem tudtak. Az eddig megkötött kerületi egyezmények jelentették a munkások teljes kapitulációját jelentik. A bányatulajdonosok legtöbb kerületben minden ellenállás nélkül keresztülviszik akarataikat.

Megérkezett Krasszin utódja Londonba

London, november 26. A „Daily Telegraph“ cikket írt, amelyet minden bizonnyal az angol külügyminisztérium sugalmazott. A cikk azt mondja, hogy a szovjet-unió jól teaná, ha nem Litvinovot küldené Londonba követnek, mert a kormány kénytelen volna a kinevezést elhárítani. Emlékeztet ugyanis, hogy a háboru befejezése után Angliában türehtetlen bolsevista propagandát kezdett Litvinov ugy, hogy emiatt

onnan ki is utasították. Ez a tiltakozás azonban korai volt, mert tegnap este megérkezett Krasszin utódja: Csicsuk, a szovjet követség új ideiglenes vezetője. Nyilatkozatában kijelentette, hogy folytatni fogja Krasszia munkáját és minden erejével azon lesz, hogy Szovjetország és Anglia között ismét meginduljon a normális kereskedelmi forgalom.

Poincaré évi tizenkétezer frankra akarja redukálni a miniszterek fizetését

(Páris, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jól értesült politikai körökben ugy tudják, hogy Poincaré rövidesen javaslatot terjeszt a kamara elé, amelyben a miniszteri fizetések évi 12 ezer frankra való leszállítását fogja indítványozni. A miniszterelnök ezen indítványa csupán előkészítője lesz annak a törvény-

javaslatnak, amellyel a miniszterelnök hasonló arányban csökkenteni fogja a képviselők fizetését is.

Ezzel egyidejűleg Poincaré azt is tervbe vette, hogy a kamara elé terjeszti és sürgősen tárgyalatni fogja a háborus adósságokról szóló javaslat tárgyalását.

Eimarad Chamberlain, Briand, Mussolini találkozása

Páris, november 26. A világpolitika egyik legszenzációsabb eseménye kétségtelenül az a pozitív forrásból eredő hír, hogy Mussolini, Briand és Chamberlain találkozása végleg elmarad. Az elmaradásra az okot főleg az szolgáltatta, hogy Mussolini ezen a találkozáson olyan követelésekkel akart föllépni Francországgal szemben, amit francia részről már előre teljesen elfogadhatatlannak tartanak.

Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint a francia visszautasítás Mussolini és Briand találkozására vonatkozólag sokkal élesebb formában történt meg, mint azt hivatalos helyről elismerik. A locarno-i találkozás ennek folytán végleg meghiusultnak tekinthető.

Briand egy francia minisztertanács határozata alapján tudatta Chamberlainnel, aki még a legutóbb is nagy erőfeszítéseket tett a ta-

lálkozás létrehozására, hogy a francia kormány nem kívánja Anglia további lépéseit a közvetlen olasz-francia megbeszélések létrehozása érdekében.

A kemény visszautasítás válasza akar lenni Mussolini támadó külpolitikájára, amely minden személyes tárgyalás előterébe Olaszország gyorsan megvalósítandó igényeit akarja helyezni a francia kézben levő földközi tengeri gyarmatokkal szemben. Ez a helyzet sok tekintetben kedvező atmoszférát jelent a német-francia közeledési tárgyalások számára, amelyeket, hir szerint, Briand és Stresemann legközelebbi genfi találkozás után, megint nagyobb erővel fognak fölvenni, annak ellenére, hogy a „Journal“ értesítése szerint Briand nem tákolta von Hoesch német nagykövet előtt, hogy Stresemann birodalmi gyűlési beszédének legtöbb tételét nem helyesli.

KOPROL

A LEGKIVÁLÓBB CSOKOLADÉJZÜ
HASHAJTÓSZER
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN KAPHATÓ
VALÓDI CSAK A KOPROL NÉVVEL

epetés
RE
irii 8.
zéke!
37
49
72
135 lei
72
80 cm.
69
96
220
179
790
55
onyig.

SZABÓ IMRE: Kelet kaspujában

A háremhölgyek — A mecset — Chaszköj

Kemál pasa — így beszélnek Konstantinápolyban — radikális intézkedéseivel Törökország modernizálásán túl nagyon is messzemenő célokat követ. Meg akarja mutatni mindenekelőtt az egész muzulmán világnak, mint lehet rövid hetek, és hónapok alatt évszázados gyakorlat által megszentelt hagyományok gyökereit kitépni és rommá dönteni megszokottságok érzelmi és filozófiai alapjait. A török bátorságot akarja a muzulmán világ elé állítani, a vakmerő lendületet, amivel a lehetetlennek hitt állami ujtások egész sora vált lehetővé, elsősorban az államnak a vallástól való elválasztása. Ez ujtások révén pedig, főleg azonban a móddal, ahogy ezek létrejöttek, Törökország vezető szerepet követel magának a mohamedán Kelet népei között.

Hiányzik az utca képéből a fez és turbán, de a reformoknak mégsem egyedül ez a külső megnyilatkozása. Jobban hiányzik az utca arculatától a lefátyolozott török nő.

Egészen nem hiányzik. Talán ananyian lehetnek, mint a turbános férfiak: a papok és a papi funkcionáriusok. Kemál a fátyol viselését nem tiltotta el, mégis a legtöbb török asszony fölfedte arcát, amely a rácsos ablakok homályában fehér maradt és csak a bus, mélytűzű szemek fekete fénye tükrözteti egész teljességében a déli asszonyt. Mondják, a csunya asszonyok élnek még a fekete fátyolhordás jogával. De van-e vajjon, aki elhiszi, hogy akad asszony, aki magát csunyanak véli? Nyilván azok földik még ma is le magukat, akikből az állami imperativus sem tudta a mélyen befészkelte és babonás képzetekből táplálkozó vallásosságot kiparancsolni.

A török asszony, aki most még nem hord kalapot, hanem fejét selyemkendővel turbánosan és nagyon izlésesen fűdi, ugynevezett „baslik“-kal, bizony szép és nemesvonalu fajta. Járása nem éppen elasztikus, bokái is inkább kiduzzadók, semmint formásak, majdnem minden esetben kövérkés, de izmos és nem elhajosodásra hajló. Egészen modernül és finom csinnel öltözködnek, amire van módjuk, mert a ruházatkodás az egyetlen dolog, ami Törökországban (ahol a hus okkaja 90—120 piaster, ahol a tojás darabja hét lej, egy joghurt huszonöt lej és egy alma tíz lej) aránylag elég olcsó, hozzáférhetőleg száz perccel olcsóbb, mint erre mifelénk.

Sok török asszonyt lehet látni szerencsén nők társaságában; meghitt, bizonyára rokoni viszonylatban vannak, úgy mennek mosolygós, kacajos együttben. Szerencsen rendőri is van, sőt számos szerencsen katonatiszt, akit mindig fehérbőrű tisztnek és soha a maga fajtája társaságában nem láttam.

Kemál a többnejűséget is eltiltotta. Nem úgy, mint nálunk rabbenu Gerson, a „diaszpóra fáklyája“, aki kilencszáz egynehány esztendő előtt Mainzban — bizonyára egy tudós kollégium döntésének igénybevételével — eltiltotta a többnejűséget, holott akkor már, sőt évszázadokkal előbb Babyloniában és Palesztinában sem volt divatos közöttünk ez az egészen fölösleges luxus, ami csak asszonyok egymásra való fenekedésére volt alkalmas, a féltéstvérek gyűlölködésére és a családi élet elmérgesítésére. Kemál föllépésekor még a gazdagok három-négy törvényes feleséggel rendelkeztek és a lojalis politikusok rendszerint a szultánok is kaptak egy-egy kimustrált háremhölgyet örök emlékül. Ennek is vége. És ha Törökországban az ellenforradalom Dzsavid bej vezetésével lobot vetett, ez bizonyára nem a többnejűség visszaállítása okából történt. Nagy örömeiket a törökök ugylátszik eddig sem lették ebben az intézményben, mert a kormányrendelet a háremek likvidálására néhány hetet engedélyezett, de ők, a drága férfiek, gyorsan, gyorsan kiválasztották köteles életpárjukat és a többieket (képzeltetik, hogy egy másba eresztették karmaikat!) szelnek engedték. Elmentek — ha nem volt vagyonuk — vagy a szülőkhöz, vagy állásba, elárúsítónéknak, vagy irodába, de nyílt prostitúcióra nem fanyaldtak.

Táncosnők is lettek belőlük éjszakai lokálokban. A köztársaság évfordulóján egy ilyen helyen volt szerencsém megismerkedni egy ilyen török hölgygel. Egy orosz arisztokrata hölgy

mutatott be, aki valamikor a cári udvarban volt társalkodónő és most itt folytatja ezt a mesterségét.

— Lelkesíti — kérdem a török nőt — ez a mai vidámság?

— Ne higye, hogy haragszom a forradalomra — adta vissza nagyon egykedvűn — nincs okom a haragra. A férjem elzavart. De amikor megtudta, hogy itt vagyok és franciák és németek szívesen táncolnak velem, azóta egy héten legalább kétszer ellátogat és minden alkalommal legalább kétszer táncra hív. És mindig elhárítom valami ürüggyel.

— Jó érzés, ugy-e?

— Jó? Fölséges! Áldom érte Kemált!

A kíváncsiság, vajjon azok, akik szívükben még sem választották el az egyházat az államtól, a vallásos muzulmánok, mecseteikben miképpen fájlatják az átkos új idöket, milyen csendes formában tiltakoznak ellene, elvitt egy esti imára a város egyik legérdekesebb és egyben legszebb mecsetébe, Tophaneba. Utközben temetéssel találkoztam, jobb török polgárok vittek egy barátjukat az örök fény birodalmába. Senki ember szemében könny nem rezgett, valami egészen primitív, félig feketével, félig a köztársaság lobogójával lefűdött koporsót vittek vagy tizen, e föl pedig riktó színű virágokból font koszorút ketten. Nem gyászos megilletődés tilt az arcokon, inkább fatalizmus és lappangó öröm, hogy ime egy jobb birodalomba kiserhetik embertársukat.

A mecsetnek, amit Kulidzs Ali építtetett 1580-ban, tágas és árnyas udvara van. Sok mosdómedencéje körül a szegénység rajzik. Irástudók ülnek alacsony, apró asztalkáik előtt, tollaikat rendezgetik, föbbeknél még ludtoll van, vagy sárgult lapokból olvasnak. Szakállas, komoly férfiak, akik el fognak tűnni néhány év múlva. Kemálnak ebben is benne van a keze, mert olyan közoktatást parancsolt az országra, ami tíz éven belül kell, hogy megszüntesse török földön az analfabetizmust.

Mint hogy nem első ízben voltam mecsetben, tudtam, hogyan jöjjenek be és hová álljanak. Megálltam és néztem a széles korongra aggatott poharakat, a csoda-szőnyeget és mozaikot, a szószék kecses, aranyozott perza kupját és elmerültem a papok egymást fölváltó recitálásába, amiben benne volt a sziklák öblös visszhangja, a vihart megérző sirály kesergése és a fájdalom, ami cipruserdők fölött elvonul őszi szél száguldásakor.

A hívek — elég számosan voltak — leborultak, majd fölkeltek és ujjait széjjeltárva, tenyerüket keletnek mutatták. Glédába sorakoztak, a gargarizáló énekre mintegy kommandóra ismét fölkeltek, levetették magukat, majd földöntúli transzban maradtak, míg végül felbomlott a sor.

Hirtelen az egyik hívő odalépett felém és — szeme villogásából láttam — valami szemrehányásfélét mondott. De nyomban egy fehér munkaköpenyes is odajött és németül megkérdezte, idegen vagyok-e.

— Mit akart a másik? — tudakoltam.

— Akarta, hogy ön is térdeljen! Töröknek nézte és azt hitte, hogy mint nagy kemalista gunyolódni jött ide.

Nagyon előzékeny és kedves volt. Ahogy kimentünk, elmondotta, hogy a németekkel együtt harcolt, ott tanult meg jól németül. Megmutatta a mecset melletti sirboltot, elmagyarázta Kulidzs Ali életét és halálát és megmondotta, hogy drogeriája van, ahol alku nélkül is nagyon méltányosan vásárolhatok.

— Szép város ugy-e, ez a mi Konstantinápolyunk?

Amikor elragadtatásomnak adtam kifejezést, sietett hozzátenni:

— Képzelse csak, mi lesz a jövőben!

A droguista minden vallásossága ellenére jó kemalistanak látszott. Vettem nála egy kis üveg kölni vizet. Alku nélkül.

Chaszköjben, a spanyol zsidóság proletártömegei közé mentem egy napon. A galetai hidtól jó néhány kilométernyire a tengerbe nyúló földszávon fekszik a szegénységnek ez a szánalmas tanyája egy leégett katolikus iskola alján,

amelyről egy épen maradt kereszt mered le a zsidókra. Néhány lépésnyire a propeller-álmástól, fából tákoltt kávéház, gondoltam, a „jobbait“ itt találom.

De nem itt voltak, hanem a kicsi piacon. Gesztenyét, rosszszintű dinnyét, citromot, pörkölt török mogyorót árultak, halat és fanyar gránátot. Hamalok is voltak, evezősök és munkanélküliek a közeli hajógyárból. Eleinte azt hittem, rossz helyen szállottam ki, mert nem látszottak zsidóknak. Amikor érdeklődtem a rabbi után, vagy huszan körülfogtak és jelekkel beszéltek, mert ezek a spanyol zsigonon és törökön kívül egy kukkot másképp nem tudnak beszélni. A chachamjuk, rabbenu Ben Asar bent volt a városban, előkerítették tehát a kántort, aki szíves heber szóval bemutatkozott.

— Ábrahám Askenázi vagyok és nagyon örülök, hogy askenáz-testvérem idejött közibénk. Készséggel állok szolgálatára!

Megmutatta mindjárt a faburkolatu zsinagógát, amelynek bejárója fölött széles táblán hosszú régi irás a zsidó nép óhajáról. Könyörgések és halleluják kiemelkedő betűiből meg lehetett állapítani a templom korát: háromszázkilencvenhárom éves mult a nyáron. A zsidók négyszázötven esztendeje vannak itt.

— Somré dat Jiszráél, dat Mose bölév vonefes — Izrael parancsait és Mózes törvényeit — mondta áhitattal a kántor ur — hiven megtartják. Nyolcszáz zsidó család lakik erre, csupa nehéz munkát végző nincsetlen.

Közölte, hogy azért e szegények is föntartanak egy még szegényebbeket támogató egyesületet, aminek „Ohév Salom“ a neve és egy talmudegyesületet, amit „Cörör Hachajim“-nak hívnak.

Közben nagyon fölgyarapodott a kíváncsiak köre. Kértem Abraham Askenázi, távolítsa el az ide nem tartozókat, mire sajnálattal jelentette ki, hogy ezt nem teheti, mert mind ide tartozik, mind zsidó. Mire rámutattam egyikre, aki lehetett macedon, vagy gruz, mint zsidó. A kántor spanyolul odaszólt neki és közölte vele észrevételemet. Indignálódva erre a macedon, vagy gruz fölnyitotta kabátját és kiemelte inge fölött lévő imamellényét. Rójtjait összerakta és áhitattal megcsókolta.

— Tévedtem és bocsánatot kérek!

— Megbocsátunk, nincs baj. De engesztelésül ime...

Odamutatott a persely felé.

Téidőben senki sem tudja elképzelni a hülyeséget. Krónikus katarusok, köhögés és rekedtség, reumatikus fájdalmak és gyomorbántalmak jelentkeznek és csökkentik a munkaképességet és életkedvet. Aki mindezek föl a bajoktól meg akar szabadulni, gyógyítsa meg magát alaposan és gyorsan a Páter-féle gyógyteákkal:

Dr. Páter-féle

**Köhögés elleni tea
Köszvény és rheuma
elleni tea
Gyomor-tea
Tüdő-tea**

A Dr. Páter-féle gyógyteák minden gyógyszerésznél és drogeriában kaphatók. Postai számla kérés utánvétel mellett a „CSILLAG“ gyógyszerésznél (Brassó, Hosszu utca 14.) központi raktárára is. Kérje levelezőlapra a Dr. Páter-féle új gyógyteáiról szóló tájékoztató táblát díjtalan beküldésével az Amphora Részvénytársaságtól — Brassó.

Zirels

Megkeze

(Cluj-Koloz tudósítójától.)

helyén képet pergőüzöről, a éri a zsidóság képviselőit. M gépet a k ker zett bukarost. mrs és a z z me i ülésén a hangzott el, a reloh főrab

S osoru t az antezemti molója az ors naa és a ma megnyitkoz. Osada elnök Zirelscha mer Zirelscha bev Official“ban.

A parlame kat itt adják:

A kamara dőlőten fél 4

Bojina a ügyében szék

Marinescu nem felek meg jök őskasága

Joanitzescu szoljon a „Vit ingalan ügybe

ban és más vá

Petrovici m kell magát, ab

Eanez a védá parlamentbe, h

Bratnu V hák ügyét a se

kel rendezték, dolgokat még a

nem két felvilá lyik tagj, miés

miniszt r?

Petrovici: C szószerrel védó

Etne elén

Bratnu Vintil miniszterek ves

Petrovici: P díg hírtapok u

Joanitzescu Wern-Bowand

iskolai egyenru dák és a CER

interpellációi je tanácsok miatt.

Madgearu k ugyanigy járt e

Banescu: Va

Manu le ksz ügyében, Flores

sok kérdésében

Ezután átté vitára.

Hanibél Teo irati javaslatot,

Cuzista

Pop Valér

aki szerint a ke a választásokon

többipártokat

ország várakozá

nem tartalmaz p pontosan körvon

beni magatartás

geknek adott k

madja a trónbes

hisebbségek lel

mány megvalós

román elemben

nyekről és ezzel

románság hátrá

Zirelsohn főrabbi felszólalását nem közlik a Monitorul Oficialban

Megkezdődött a felirati vita a parlamentben. A patriarcha és a moldvai metropolita támadják Zirelsohn felszólalásáért

(Cluj-Kolozsvár, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lépünk mai számának vezetőhelyén képet festettünk arról az antiszemita pergőtűről, amely cuzista oldalról napról-napra éri a zsidóság maroknyi kamarai és szenátusi képviselőit. Mialatt vezérekünk a nyomdagepek alá kerültek, a két esti órában megérkezett bukaresti munkatársunk tudósítása a kamara és a szenátus mai üléséről. A kamara mai ülésén két újabb cuzista interpelláció hangzott el, a szenátus egész ülését pedig Zirelsohn főrabbi elleni támadások töltötték be.

Szomorú tünet, hogy a kenevi főrabbinak az antiszemitizmusról szóló objektív beszámolója az ország két főpapjának, a patriarchának és a moldvai metropolitának antiszemita megnyilatkozásait váltotta ki és a szenátus Cosada elnök indítványára azzal „torolta” meg Zirelsohn merészségét, hogy elhatározta, hogy Zirelsohn beszédét nem közli a „Monitorul Oficial”-ban.

A parlament mai üléséről szóló tudósítást itt adjuk:

A „Vitorul” vádjai a parlamentben

A kamara mai ülését Osetelesanu szenátor délután fél 4 órakor nyitotta meg.

Bojinsa a mezeti munkások támogatása ügyében szólalt fel.

Marinescu a tengeri hajózásiról beszél, amely nem felel meg a modern szükségleteknek a hajók ártalmatlansága miatt.

Josnizescu kéri Petrovici minisztert, válasszon a „Vitorul” vádjait a Warm-Blowendt ingatlan-ügyben, az egyenruhászövetség ügyében és más vádakra vonatkozólag.

Petrovici miniszter: Tisztánia csak annak kell magát, ahinek lelkiismerete nem tiszta. Ennek a vádnak szerzői nem jönnek ide a parlamentbe, hogy véddeljék.

Braitanu Vinila: A középiskolai egyenruhák ügyét a sajtó utján indított támadásunkkal rendeztük, nincs szükség rá, hogy ilyen kis dolgokat még a parlamentbe hozzunk. Miért nem kér felvilágosítást a kormánytól valamelyik tagja, miért veszi védelmébe Josnizescu a miniszter?

Petrovici: Önnek nincs bátorsága, hogy a szövegekről véddeljen.

Erre élénk polémia kezdődik, amelyben Braitanu Vinila, Dacia és Sasu volt liberális miniszterek vesznek részt.

Petrovici: Pontos vádakat kérek, nem pedig hírlapok után történő gyanúsításokat.

Josnizescu erre interpellációt jelent be a Warm-Blowendt ügyben, valamint a középiskolai egyenruhák ügyében, továbbá a vámirodák és a CER camionjaira kérdésében. Banescu interpellációt jelent be a felosztott községi tanácsok miatt.

Madgearu közbeszól: Ön mint államtitkár ugyanígy járt el.

Banescu: Valóban! Bizonyítsa!

Manu le kéri a máramaroszelegeti internátus ügyében, Florescu utasítást az erdőkészítési munkák kérdésében jelent be interpellációt.

Ezután áttértek a napirendre, a felirati vitára.

Hanibal Teodorescu előadó felolvassa a felirati javaslatot, kérve annak elfogadását.

Cuzista felszólalás a kisebbségek ellen

Pop Valér Cuzu-párti az első felszólaló, aki szerint a keresztény liga győzelme aratott a választásokon. Nincs szándékában bírni a többi pártokat. A trónbeszéd nem felel meg az ország várakozásának, mert számos kérdésben nem tartalmaz pontos megállapítást. Így nincs pontosan körvonalozva a kisebbségekkel szembeni magatartás. A kormány által a kisebbségeknek adott koncessziókat kifogásolja és támadja a trónbeszédnek azt a fázisát, hogy a kisebbségek lelki nyugalmát igyekszik a kormány megvalósítani. Ez aggodalmat kelt a román elemekben. Beszél a csernovitzi eseményekről és ezzel kapcsolatban kifjti, hogy a románság hátrányban van a városokban. A

esetolt teruletak városainak többsége idegenek kezében van. Szót emel a moldovai zsidók és az erdélyi kisebbségek ellen.

Heves atak Zirelsohn ellen

Metulescu krajovai szenátor a jegyzőkönyvhöz kér szót és tiltakozik Zirelsohn rabbi tegnapi beszéde ellen, amelyben azt állította, hogy a kormány védi az antiszemita agitációt. Ez az állítás a valósággal ellentétes és teljes energiával vissza kell utasítani.

Pim-n moldvai metropolita kijelenti, hogy fájdalommal hallotta Zirelsohn beszédét, amely szerint Moldvában a zsidó népet terrorizálják. Ez szerinte nem áll.

Miron Christea patriarcha közbeszól: Ép

Kegyelmet kapnak a Hagában elítelt frankhamisítók

(Budapest, november 26. Hágából jelenti a Magyar Távírási Iroda: Hír szerint a frankhamisítás hágai elíteltjei, névszerint Marcovszky, Markovics és Jankovics ezredes kegyelmet kaptak. A végzet a kormány még nem közhite velük, hanem mindharmukat beállították egyelőre egy belvárosi szanatóriumba, ahol nagy szeretettel bántanak velük. A kivétel bűnösödés miatt a kamarában interpelláció is hangzott el, azonban sikertelenül. Az elítélteket nem tekintik közönséges bűnösöknek, hanem egy politikai akció áldozatainak.

„Mélyen megrendülve tudatjuk az angol világbirodalom halálát”

Az angol gyarmatok a londoni konferencia határozatait a brit birodalom bomlása jelenek tekintik

(Cluj-Kolozsvár, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi számunkban behatóan méltatva azokat a határozatokat, amelyeket az angol-brit deli konferencia összehívásának közzéadása után hozott és azok várható eredményeit a birodalom további életére. Anglis hivatalos politikával a határozatok logikus következményeinek egybehangzó felülvizsgálata a konferencia ma határozatát, amelyek egyszerűen teljes állami szuverenitást és függetlenséget biztostanak a gyarmatoknak, míg a külföldi közvélemény egy része és a gyarmatok között a központi kormány gyengeségét és a birodalom bomlásának előjeleit látják a határozatokban. Igen jellemző erre a fokvárosból érkezett jelentés, mely szerint a dél-afrikai sajtó határozott lelkesedéssel írja a brit világbirodalmi konferencia függetlenségi határozatáról, amelynek alapján Dél-afrikában visszanyerte régi autonómiáját. A Transvalben megjelenő legnagyobb bur lap tegnapi száma fekete gyászszalaggal jelent meg. A lap első oldalán szórószóra a következő szavak állnak:

„Mélyen megrendülve tudatjuk az angol világbirodalom halálát. A nagy halott gyermekei Kanada, Újzeland, Ausztrália, Írország és Dél-afrika megtört szívvel veszik körül anyjukat.”

Az angol hivatalos körök természetesen egész másképp kommentálják az eseményeket. A koronagyarmatok államtitkára tegnap előadást tartott Londonban a birodalmi konferenciáról. Az államtitkár szerint a konferencia a következő alkotmányos alapelvekben állapodott meg: A birodalom egyes részei, amelyek önálló igazgatással rendelkeznek, státus szempontjából egymással teljesen egyenlők. Az egységeik két biztosítja a korona, amely a koronagyarmatokat közös szuverenitásban fűzi össze.

Az új nemzettek, amelyeknek keletkezését a legutóbbi harminc év legfontosabb világtörténelmi eseményeinek tekintik, csaknem észrevétlenül fejlődtek a mostani állapotukba, növekedésük ugyanis békés megállapodás útján következett be.

Angliának azonban még számos évig szükségszerűen részt kell vennie a birodalom védelmében és külpolitikájában.

A status-egyenlőség azt jelenti, hogy a birodalmi nemzettek jogosultak nemzeti életükbe

Zenemü Lepage-nál

ellenkezőleg, a zsidók az urak az országban.

Pimon folytatta beszédét és kifejtte, hogy a zsidók a városokat hatalmukba ejtették, Moldvában és Bessarabiában a román lakosság idegen lett saját hazájában.

Cosada elnök javaslatára a szenátus elhatározta, hogy Zirelsohn tegnapi beszédét nem publikálják a „Monitorul Oficial”-ban.

Gh. dionescu a kolozsvári Nemzeti Színház válságáról beszél és inékedést kér a kormánytól. Saturn szenátor a-perozsényi járásbírósnál úresedésben levő állások sürgős betöltését kéri.

Darvari alelnök felolvassa az igazoló-bizottság jelentését a jogszertinti szenátorokról és szenátorokká proklamálja Makky Sándor kolozsvári református és Teutsch nagyszabeni lutheránus püspököket.

Ezután megkezdődött a felirati vita, amelyhez elsőnek Nistor volt liberális miniszter szólalt fel.

vágó bármint működés gyakorlására. Akadnak ugyan emberek, akik arról tartanak, hogy ez a birodalom bomlásának kezdetét jelenti, az államtitkár azonban nem osztja ezt a nézetet. A birodalmat nem a központi tekintély tette és terjesztte össze, hanem a kölcsönös összetartás tényezője a közös lojalitás, a hagyományok és jelek közössége, valamint az uralkodó iránti szeretet.

Nagy ellenállóképeség!
Kitünő fényhatás!

Biztos árammegtakarítás!

Felhívjuk b. olvasóink figyelmét az új Tungstam —D— izzólámpára. Az új Tungstam —D— lámpa egyenlő méretűben a lámpagyártás technológiájának összes vívmányait. Az izzószál lényeges javításával és speciális elhelyezésével az új terekcsált — spirálizált — fonalú izzólámpa árammegtakarítás mellett egyenletes elosztású, tiszta fehér fényvel ég és rázkódásoknak legjobban ellenáll. Az új Tungstam —D— lámpának alakja igen tetszetős és kizárólag áttegyenes nélkül kerül forgalomba.

Az új Tungstam —D— lámpa minden jobb szaküzletben kapható.

kerülni a hü... és rekedt... morbantalmak... akképességet... bajoktól meg... agát alaposan... gytéakkal:

tea
euma

minden gyógy... hatók. Postai... „CSILLAG”... ca 14) köz... zblapon a Dr... ó tájékoztató... phora Rész... rásó.

A stabil belga frank

(Cluj Kolozsvár, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belga frank stabilizálódott. A menőasció, amelyet a belga kormány hosszú hónapokon át épített ki megfeszített erővel, sikerrel jár. Belgium kilábal abból a katasztrófából, amellyel a nemzetközi spekuláció a nyár elején megfenyegette. Október 24-én ült össze Albert király elnöklése alatt az a történelmi nevezetességű minisztertanács, amely a stabilizálásra való áttéréshez szükséges intézkedéseket elfogadta.

A belga frankot a békebeli aranyfrankhoz viszonyítva 7:1 arányban stabilizálták. A stabilizálásnál az angol font elméleti arányértékét vették alapul, amely 25 aranyfranknak és 175 papírfranknak felel meg.

A papírfrank szomban továbbra is, legalább átmenetileg, megmarad Belgium pénzevényének. Ebben a tekintetben nehézségeket okozott az, hogy egy papírfranknak ezentul olyan tényleges értéke lesz, amely a napi forgalomban kényelmetlen, mert hogyan lehet majd kiszámítani egy papírfranknak a tizedét, vagy a huszadát.

Valsmilyen magasabb átszámítási egységet kellett tehát alapul venni. Az aranyfrank nem volt megfelelő erre, mert a hetes szorzószám kényelmetlen. Erre aztán egy igen egyszerű, de nagyon praktikus megoldást talált a belga kormány, amennyiben az aranyra való átszámítás egységét a papírfrank ötszörösében állapította meg. Ennek az új pénzevénynek a neve: belga. Egy belga értéke 0 209 211 gram tiszta arany értékének felel meg és így 35 belga és egy font sterling civileg szorosarány-paritás van. Ugyasaz a paritás a dollárral szemben, 7 19 193 belga. Ennek az új egységnek megvan még az az előnye is, hogy a munkabérek és az árak árnívójának jobban megfelel és így remélni lehet, hogy a stabilizálás elkerülhetetlenül együttjáró arizis nem lesz olyan tartós, mintha magasabb átszámítási egységet állapítottak volna meg.

Később a belga teljesen átveszi a pénzevény szerepét a papírfrank helyett. Ebben a tekintetben a belga nemzeti bank járt elől példával, amennyiben október 28-án papírfrankban és belgában is számítva tette közzé heti jelentését. Ezenkívül a kormány bejelentette, hogy új bankjegyeket fog kibocsátani, amelyek értékét úgy frakban, mint belgában (5:1 arányban) fogják feltüntetni. Az 5 és 20 frakosokat a nemzeti bank rövidesen lebélyegzi, miáltal a bankjegyek államjegyekké lesznek, amelyekért a nemzeti bank megfelelő értékű törvényes éropénzt fizet. Az új éropénz verését rövidesen meg is kezdik.

A belga frank stabilizálása egyezményre helyreállította az ország nyugalmát és megszüntette a valuta árfolyam szeszélyes váltakozásával járó eddigi idegességet. Külföldön a stabilizáció híre helyreállította a belga gazdasági élet iránt a nemzetközi tőke bizalmát. Ennek a jele az, hogy bár az alapul vett angol font az utóbbi napokban ellanyhult, különösen a dollárral szemben, a tőzsdék ezt az árfolyamgyengülést is a belga frank javára eszkomptálták. Egy font sterlingért ma már csak 17431 frankot fizetnek. A belgánsz tehát már akkora árszólója van az angol fonttal szemben, hogy inkább bifektódik a belgáért adni aranyat, mint a fontért. Az arany megindult Belgium felé, amely bármilyen összeget tud ma már idegen aranydevizában megszerezni. Az új rendszerrel november 4-én tette közzé először a belga nemzeti bank heti jelentését, amely beszédes

bizonyítéka annak, hogy a nemzetközi tőke új lehetőségeket talált Belgiumban. A banknak tudvalevőleg az a kötelezettsége, hogy csak 40 százalékos arany, vagy aranydeviza fedezete legyen. ugyanekkor pedig a bank 52 69 százalékos fedezetet mutatott ki.

Belgium visszanyerte a külföld bizalmát, de nemcsak valutájának stabilizálásával, hanem azért is, hogy szabaddá tette a tőke útját úgy befelé, mint kifelé. A pénzügyben fuldokló nemzetközi pénzpiac erre természetesen rugólag heresi fel Belgiumot tőkeföldlegével. A

Calmette francia professor új védőszerumot fedezett fel a tuberkolózis ellen

A bécsi mikrobiológiai társaság bizottságát küldött ki a Calmette-szerum tanulmányozására

(Bécs, nov. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi mikrobiológiai egyesület legutóbbi ülésén nemcsak szaköröket, hanem a lakosság legszélesebb rétegeit érdeklő új oltási eljárás fölött vitakoztak. Az ülés Calmette francia professor tuberkulózis elleni kipróbált szerumát tárgyalta.

Hosszu évek kísérletezése után Chalmet professornak sikerült olyan saprophita tbc. bacillust fajtát kitenyésztenie, ha virulens állapotban kerül a gyermeki szervezetbe, a tuberkulózissal szemben immunitást hoz létre. Csecsemők a Calmette-féle vakcint szájukon át szopják szervezetükbe. Egy év elmúltával az oltásnak ezt a módját meg kell ismételn. Franciaországban tizenhat ezer csecsemőt oltottak ilyen eljárás szerint fényes sikerrel.

A mikrobiológiai egyesület ülésén Krausz bécsi professor és Garlach direktor referálta a Calmette-féle eljárásról. Krausz az elmúlt nyáron Párisban a Pasteur intézetben figyelte meg a Calmette-féle kutatásokat és úgy találta, hogy az

Zenemü Lepage-nál

most kibocsátott vasutépítési részvényeket úgy szólván teljesen a külföld vásárolta fel. Azonkívül pedig a magántőkések is belga értékekben igyekeznek befektetni a pénzüket. A külföldi tőkének ez a rohama Belgiumban már már azt a kérdést veti fel, hogy mi lesz, ha az idegen tőse beözönlése túllépi a kívánt arányokat?

Marconi előadása a rádió-transzmisszió legújabb vívmányairól

(Róma, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Guglielmo Marconi tegnap délután az olasz király jelenlétében tartott óriási közönség előtt a római Augusteum hatalmas termében előadást a rádió átviteléről.

Marconi maga jelentéktelen ember külsőleg. Kissé magas alakja nem tűnik föl soványága miatt. Oszsz bevéde kissé angoloz. Előadása alatt egy magas állványra hangerősítő van felszerelve, amely folyamatos zizegésével áttöri a szöveget.

Nem mestere a szónak, hangjának nincs rezonanciája, valsmelyest fáradtnak látszik és csak a mondatok végén mutatkozik élcsnek. Nagyon tárgyilagos minden mondatában és az előtte fekvő kéziratot szóról-szóra kihangsúlyozza.

A rövidhullámú rádió-transzmisszió új rendszeréről beszélt, amely lehetővé tette az utóbbi hónapokban az Anglia és Kanada közötti érintkezést.

Ez az eljárás egyébként beláthatatlan perspektívákat nyújt a jövő technikai fejlődés szempontjából. A hullámkiszáradás eddigi rendszere jelentékeny energiavesztéseket okozott, hosszabb távlatokra rendkívül drága volt és költséges földállandóránsok építését igényelte. Az új rendszer mellett ma már abban a helyzetben vagyunk, hogy koncentrálni tudunk egy bizonyos irány felé a hullámokat. Nemcsak sok energiát takarítunk meg ezzel, hanem fokozottabb effektusokat is érünk el.

Közölte, hogy az angol kormány új rádió-állomások építésével bizata meg, amelyeket már a legújabb vívmányok szerint szerel föl. Ez most már alkalmassá teszi Anglia és a dominiomok közötti közvetlen kapcsolatot. Októ-

berben teleken át kísérletezett Kanada és Angolország között. Ez idő alatt sikerült százszavat percenkint Londonból Montreálba közvetíteni és pedig napi tízenyolcórás megfeszített munka mellett. Jellemző az angolokra, hogy nyomban az új állomások építésére szóló rendelkezés kiadása után a régi szisztemát megszüntették és egyre csak újrendszert leadó-állomásokat vezettek be.

Marconi találmányát vetített képeken is bemutatta. Közölte, hogy az új találmány csak egyik etapja a rádió fejlődésnek és meggyőződése szerint az új rendszer a rádió-telefonálás terén is be fog válni. A rádió transzmisszió legnagyobb ellensége eddig az atmoszférikus zavarok voltak. A rövid hullámok alkalmazása azonban ezt az akadályt le fogja győzni.

Az előadás technikai részének befejezése után azokról a kilátásokról beszélt, ami a fejlődés számára a rádió tökéletesbülése révén megnyílhat. Beszéde végén szólni nem akaró tapsal és éljenzéssel tüntettek a nagy folledező mellett.

Pirque, az európai hír gyermekgyógyász habozó álláspontot foglalt el. A mikrobiológiai egyesület bizottságát küldött ki a Calmette-féle eljárás tanulmányozására és ennek jelentéséről teszi függővé, vajjon ajánlani fogja-e a vakcint általános használatban, vagy sem.

barben teleken át kísérletezett Kanada és Angolország között. Ez idő alatt sikerült százszavat percenkint Londonból Montreálba közvetíteni és pedig napi tízenyolcórás megfeszített munka mellett. Jellemző az angolokra, hogy nyomban az új állomások építésére szóló rendelkezés kiadása után a régi szisztemát megszüntették és egyre csak újrendszert leadó-állomásokat vezettek be.

Marconi találmányát vetített képeken is bemutatta. Közölte, hogy az új találmány csak egyik etapja a rádió fejlődésnek és meggyőződése szerint az új rendszer a rádió-telefonálás terén is be fog válni. A rádió transzmisszió legnagyobb ellensége eddig az atmoszférikus zavarok voltak. A rövid hullámok alkalmazása azonban ezt az akadályt le fogja győzni.

Az előadás technikai részének befejezése után azokról a kilátásokról beszélt, ami a fejlődés számára a rádió tökéletesbülése révén megnyílhat. Beszéde végén szólni nem akaró tapsal és éljenzéssel tüntettek a nagy folledező mellett.

Fodák, Kúry és Solti a PALER MO bárban.

Ingyen olvasta Erdély legjobban szerkesztett napilapját, ha kivágja az UJ KELET szelvényét és vásárol vele.

Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyvárad fiók kiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zsigmond) és Eszredévi emléktér 2. sz. (ernyűzet) alatt van. Telefon 3-66.

Ki akar szép lenni? Szép és fiatalok, májfolttos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha Maria szeplő krém-et használtak. Hatásért felelős! Fehélt Artalmatlan, **Ar 30 L.**

Főlerakat: Császárgyógyászat, Tg. Mures. Albine-palota, 8 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Rápható Clajon: Bózza-drogueria. Aradon: Wolfek és Weiss drogueria. Oradea Mare: Apollo drogueria.

Paulus unter der Juden
Nerfel legújabb drámája
Lei 260

Stefan Zweig:
Verwirrung der Gefühle
Lei 300

Lepage-nál, Kolozsvár

Hecht-kalapüzem gyárt, fest, tisztít, formál női és férfi kalapokat Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Fiókja: Dész Str. N. Jorga 1.

biztos ut a gcsuz, rheuma és Pöstyén

Téli fürdő kura Természetes, 70° C kénis iszapforrások. Ideális téli kurort. A Thermania Palace az összesfürdőkkel összekötve. Mérsékelt árat.

Kérjen prospektust a főlerakatt Singer, Timisoara II.

HIRES

Az Uj Kelet az egyetemmel együtt napilapja. Szerkesztők: Giszkalay János és Felső szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnysajátításával engedjük meg.

Szombat
Száma: Válasz 1926. november 27.

A román-lengyel szentes ratifikálása a tengy Varsóból jelentik: A szenátus tegnap a román-lengyel szentes ratifikálását tárgyalta. Zaleski külügyminiszter a román-lengyel szentes ratifikálását tárgyalta. Zaleski külügyminiszter a román-lengyel szentes ratifikálását tárgyalta.

A német köztársaság a porosz szabadkőműves terét. Berlinből jelentik: A német köztársaság a porosz szabadkőműves terét. Berlinből jelentik: A német köztársaság a porosz szabadkőműves terét.

Villanó fémrakétából jutni egy német repülő. Az az amerikai ötlet, hogy fényrakétát lőnek ki a Holdra, az az amerikai ötlet, hogy fényrakétát lőnek ki a Holdra.

Bármily ze legolcsóbban rakétárról Rávész Béla, z Marosvásárhely.

A stabil belga frank

(Cluj Kolozsvár, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belga frank stabilizálódott. A menőasció, amelyet a belga kormány hosszú hónapokon át épített ki megfeszített erővel, sikerrel jár. Belgium kilábal abból a katasztrófából, amellyel a nemzetközi spekuláció a nyár elején megfenyegette. Október 24-én ült össze Albert király elnöklése alatt az a történelmi nevezetességű minisztertanács, amely a stabilizálásra való áttéréshez szükséges intézkedéseket elfogadta.

A belga frankot a békebeli aranyfrankhoz viszonyítva 7:1 arányban stabilizálták. A stabilizálásnál az angol font elméleti arányértékét vették alapul, amely 25 aranyfranknak és 175 papírfranknak felel meg.

A papírfrank szomban továbbra is, legalább átmenetileg, megmarad Belgium pénzügyiségének. Ebben a tekintetben nehézségeket okozott az, hogy egy papírfranknak ezentúl olyan tényleges értéke lesz, amely a napi forgalomban kényelmetlen, mert hogyan lehet majd kiszámítani egy papírfranknak a tízedét, vagy a huszadát.

Válmilyen magasabb árszámítási egységet kellett tehát alapul venni. Az aranyfrank nem volt megfelelő erre, mert a hetes szorzószám kényelmetlen. Erre aztán egy igen egyszerű, de nagyon praktikus megoldást talált a belga kormány, amennyiben az aranyra való átszámítás egységét a papírfrank ötszörösében állapította meg. Ennek az új pénzügyiségnek a neve: belga. Egy belga értéke 0 209 211 gram tisztaságú arany értékének felel meg és így 35 belga és egy font sterling elvileg szoros arányparitáson van. Ugyanez a paritás a dollárral szemben, 7 19 193 belga. Ennek az új egységnek megvan még az az előnye is, hogy a munkabérek és az árak árnívójának jobban megfelel és így remélni lehet, hogy a stabilizálás elkerülhetetlenül együttjáró érzis nem lesz olyan tértől, mintha magasabb árszámítási egységet állapítottak volna meg.

Később a belga teljesen átveszi a pénzügyiség szerepét a papírfrank helyett. Ebben a tekintetben a belga nemzeti bank járt elől példával, amennyiben október 28-án papírfrankban és belgában is számítva tette közzé heti jelentését. Ezenkívül a kormány bejelentette, hogy új bankjegyeket fog kibocsátani, amelyek értékét úgy frakban, mint belgában (5:1 arányban) fogják feltüntetni. Az 5 és 20 frankosokat a nemzeti bank rövidesen lebélyegzi, miáltal a bankjegyek államjegyekké lesznek, amelyekért a nemzeti bank megfelelő értékű törvényes ércpénzt fizet. Az új ércpénz verését rövidesen meg is kezdik.

A belga frank stabilizálása egyenesen helyreállította az ország nyugalmát és megszüntette a valuta árfolyam szélsőséges váltakozásával járó eddigi idegesiséget. Külföldön a stabilizáció híre helyreállította a belga gazdasági élet iránt a nemzetközi tőke bizalmát. Ennek a jele az, hogy bár az alapul vett angol font az utóbbi hónapokban ellanyhult, különösen a dollárral szemben, a tőzsdék ezt az árfolyamgyengülést is a belga frank javára eszkompálták. Egy font sterlingért ma már csak 17431 frankot fizetnek. A belgának tehát már akkora árszólja van az angol fonttal szemben, hogy inkább kifizetődik a belgáért adni aranyt, mint a fontért. Az arany megindult Belgium felé, amely bármilyen összeget tud ma már idegen aranydevizában megszerezni. Az új rezsim alatt november 4-én tette közzé először a belga nemzeti bank heti jelentését, amely beszédes

bizonyítéka annak, hogy a nemzetközi tőke új lehetőségeket talált Belgiumban. A bankok tudvalevőleg az a kötelezettsége, hogy csak 40 százalékos arany, vagy aranydeviza fedeztet legyen. Ugyanez pedig a bank 52 69 százalékos fedezetet mutatott ki.

Belgium visszanyerte a külföld bizalmát, de nemcsak valutájának stabilizálásával, hanem azáltal is, hogy szabaddá tette a tőke útját úgy befelé, mint kifelé. A pénzügyiségben fuldokló nemzetközi pénzpiac erre természetesen rögül hereli fel Belgiumot tőkefőlélegével. A

Calmette francia professzor új védőszerumot fedezett fel a tuberkolózis ellen

A bécsi mikrobiológiai társaság bizottságot küldött ki a Calmette-szerum tanu/mányozására

(Bécs, nov. 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi mikrobiológiai egyesület legutóbbi ülésén nemcsak szakköröket, hanem a lakosság legszélesebb rétegeit érdeklő új oltási eljárás fölött vitatkoztak. Az ülés Calmette francia professzor tuberkulózis elleni kipróbált szerumát tárgyalta.

Hosszú évek kísérletezése után Chalmet professzornak sikerült olyan saprophita bacillus-fajtát kitenyésztenie, amely, ha virulens állapotban kerül a gyermeki szervezetbe, a tuberkulózissal szemben immunitást hoz létre. Csecsemők a Calmette-féle vakocint szájukon át szopják szervezetükbe. Egy év elmúltával az oltásnak ezt a módját meg kell ismételn. Franciaországban tizenhatezer csecsemőt oltottak ilyen eljárás szerint fényes sikerrel.

A mikrobiológiai egyesület ülésén Krausz bécsi professzor és Garlach direktor referálta a Calmette-féle eljárásról. Krausz az elmúlt nyáron Párisban a Pasteur intézetben figyelte meg a Calmette-féle kutatásokat és úgy találta, hogy az

Zenemü Lepage-nál

most kibocsátott vasútépítési részvényeket úgy szólván teljesen a külföld vásárolta fel. Azonkívül pedig a magántőkésék is belga értékekben igyekeznek befektetni a pénzüket. A külföldi tőkésnek ez a rohama Belgiumban már az a kérdést veti fel, hogy mi lesz, ha az idegen tőke beözönlése túllépi a kívánt arányokat?

Marconi előadása a rádió-transzmisszió legújabb vívmányairól

(Róma, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Guglielmo Marconi tegnap délután az olasz király jelenlétében tartott órási közönség előtt a római Augusteum hatalmas termében előadást a rádió átviteléről.

Marconi maga jelentéktelen ember külöleg. Kiseb magas alakja nem tűnik föl soványága miatt. Oszsz beszéde kissé angoloz. Előadása alatt egy magas állványra hangerősítő van felszerelve, amely folytonos zizegésével áttöri a csöndet.

Nem mesters a szónak, hangjának nincs rezonanciája, valamelyest fáradtnak látszik és csak a mondatok végén mutatkozik élcsnek. Nagyon tárgyilagos minden mondatában és az előtte fekvő kéziratot szóról-szóra kihangsúlyozza.

A rövidhullámú rádió-transzmisszió újrend szeretői beszéle, amely lehetővé tette az utóbbi hónapokban az Anglia és Kanada közötti érintkezést.

Ez az eljárás egyébként beláthatatlan perspektívákat nyújt a jövő technikai fejlődés szempontjából. A hullámkibocsátás eddigi rendszere jelentékeny energiavesztéseket okozott, hosszabb távolságokra rendkívül drága volt és költséges földállandórák építését igényelte. Az új rendszer mellett ma már abban a helyzetben vagyunk, hogy koncentrálni tudunk egy bizonyos irány felé a hullámokat. Nemcsak az energiát takarítunk meg ezzel, hanem fokozottabb effektusokat is érünk el.

Közölte, hogy az angol kormány új rádió-állomások építésével bizta meg, amelyeket már a legújabb vívmányok szerint szerel föl. Ez most már alkalmassá teszi Anglia és a dominiunok közötti közvetlen kapcsolatot. Októ-

berben beleken át kitérletezett Kanada és Angolország között. Ez idő alatt sikerült az az szavat percenkint Londonból Montreálba közvetíteni és pedig napi tízenyolcórás megfeszített munka mellett. Jellemző az angolokra, hogy nyomban az új állomások építésére szóló rendelkezés kiadása után a régi szisztémát beavatították és egyre csak újrendezési leadó-állomásokat vezettek be.

Marconi találmányát vetített képeken is bemutatta. Közölte, hogy az új találmány csak egyik stappja a rádió fejlődésnek és meggyőződése szerint az új rendszer a rádió-telofonálás terén is be fog válni. A rádió transzmisszió legnagyobb ellensége eddig az atmoszférikus zavarok voltak. A rövid hullámok alkalmazása azonban ezt az akadályt le fogja győzni.

Az előadás technikai részének befejezése után azokról a hírlásokról beszélt, ami a fejlődés számára a rádió tökéletesbülése révén megnyílhat. Beszéde végén szólni nem akaró tapsal és éljenzéssel tüntettek a nagy folfozó mellett.

Fedák, Küry és Solti a PALERMO-bárban.

Ingyen olvasta Erdély legjobban szerkesztett napilapját, ha kivágja az UJ KELET szelvényét és vásárol vele.

Az Uj Kelet Oradea-Mare-Nagyvárad fiók kiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zsigmond) és Erecdési emléktár 2. sz. (ernyőzet) alatt van. Telefon 3-66.

Ki akar szép lenni?

Főterakat: Császárgyógyászterár, Tg. Mures, Albina-palota, 3 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Rapható Olajon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wolfak és Weisz drogueria, Oradea-Mare: Apollo drogueria

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha Maria szeplő krém-et használtak. Hatásáért felelősséget nem vállalunk. Fehéret Ártalmatlan, Ár 30 L.

Paulus unter der Juden

Nerfel legújabb drámája

Lei 260.-

*

Stefan Zweig:

Verwirrung der Gefühle

Lei 300.-

Lepage-nál, Kolozsvár

gyárt, fest, tisztít, formál női és férfi kalapokat
Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Fiókja: Dész Str. N. Jorga 1.

2
Kérjen pro
Singe

Az Uj Kelet a
ság nap
Szerezzük:
Futólap szerke
Az Uj Kelet
megjelo

— A ro
dés ratifi
Varsóból jele
tegnap a roz
kálását tárgy
aróiban ki
tészéről is be
kormány új
legyel álla
kültügyi biz
javasolja a r

— A ne
a porosz
terét. Berli
kőműves párt
Hindenburg
folyásáról a
beszámoltak
ték, hogy
német szabá
tettér előtt
legutóbbi id
kat érték. E
pályok f
objektivitás
a régi poroz
nem kételke
szabadkőműv
hogy két na
is szabadkő
hogy a ném
regi szellem

— Viki
jutni egy
Az az ame
fanyrakéta
lesz a szer
villanással
látni a föld
juttatta V
Németorszo
nyerni sza
tudomány
A tudósok
sebességge
órán belül
azt tervezé
fényrakéta

Bá
lego
Rá
Ma

biztos út a gyógyuláshoz, csusz, rheuma és köszvény ellen Pöstyén-fürdő

Téli fürdő kúra
Természetes, 70° C kénis iszapforrások. Ideális téli kurort a Thermia Palace az összes fürdőkkel összekötve. Mérsékelt árak.

Házi iszapkúra
Pi. Qu iszapkocka és használatra kész Gamma kompress az összes gyógyszertárakban kapható

Kérjen prospektust a fölerakattól: **Mr. H. L. Singer**, Timisoara II., Str. Tugle 2.

HIREK

As Új Kelet az egystemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Bazisisták: Giszkalay János és dr. Marton Erőd. Feltétele szerkesztő dr. Marton Erőd.
As Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Szombat

Szida: Vajesov
6887 Kiszlöv 21.
1926. november 27

A román-lengyel szövetségi szerződés ratifikációja a lengyel szenátusban.
Varsóból jelentik: A szenátus külügyi bizottsága tegnap a román-lengyel szövetségi szerződés ratifikációját tárgyalta. Zaleski külügyminiszter a Beszterbiában kizárított lengyel állampolgárok kártérítéséről is beszélt és kijelentette, hogy a román kormány ugyanolyan elbánásban fogja részesíteni a lengyel állampolgárokat, mint a franciákat. A külügyi bizottság elhatározta, hogy a szenátusnak javasolja a ratifikációt.

A német köztársaság elnöke fogadta a porosz szabadkőmives páholyok főmestereit.
Berlinből jelentik: A három porosz szabadkőmives páholy főmestere a napokban vizitelt Hindenburg köztársasági elnöknel. Az audiencia lefolyásáról a szabadkőmives páholyok főmesterei most beszámoltak egy lap munkatársa előtt és elmondották, hogy ismertették a köztársasági elnökkel a német szabadkőmivesek céljait és egyben megemlítették előtte azokat a támadásokat is, amelyek a legutóbbi időben a német szabadkőmives páholyokat érték. Hindenburg kijelentette a szabadkőmives páholyok főmesterei előtt, hogy maga is kellő objektivitással mérlegelte ezeket a támadásokat és a régi porosz nagypáholyok szafias szellemében nem kételkedik és általában tisztában van a német szabadkőmivesek céljaival. Elmondotta Hindenburg, hogy két nagyapja a szabadágharcok idején maga is szabadkőmives volt és nem kételkedik abban, hogy a német szabadkőmives páholyokban ma is a régi szellem uralkodik.

Villanó fémrakétában akar a Holdra jutni egy német repülő.
Berlinből jelentik: Az az amerikai ötlet, hogy hatalmas ágyuból fényrakétát lőnek ki a Holdra, amelynek olyan lesz a szerkezete, hogy nekiütődve, olyan óriási villanással gyúlad meg, hogy tisztán lehessen látni a földön. erra a fantasztikus gondolatra juttatta Vallier híres német repülőt, hogy Németországban ugyanilyen kísérletre fog megvenni szakérteket és pénzcsoportokat és a tudomány érdekében akár életét is feláldozza. A tudósok kiszámították, hogy megfelelő kezdési sebességgel kilőtt rakétának körülből száz érn belül kell a Holdra érnie. Vallier tehát azt tervezi, hogy beépítetteti magát a villanó fényrakétába, amelyet a Holdra fognak kilőni.

Bármily zeneművet

legelőszóban rakétról azonnal szállít **Révész Béla, zeneműosztály** Marosvásárhely. Kérjen árjegyzéket.

Moszkvába szállítják Krassznin hamvait.
Londonból jelentik: A szovjetkövetség ma azt a hírt közölte, hogy Krassznin holttestét szombaton elhumvaszják és hamvait Moszkvába szállítják. A szovjetkövetséget a gyász jelölésként fekete és piros postóval vonták be és csak a legkivételesebb egyéneket engedik a ravatúlhoz.

Eljegyzés.
Láb Matild Ludasul de Mures és Spéter Béla Bistrita jegyesek.

A Metropol kávéházban Jazzband zenekar hangversenyez.
Értesítjük a n. é. közönséget, hogy december 1-től — közkívánatra — a kávéházunkat ismét visszaadtuk eredeti rendeltetésének, a Bűrüzemát megszűntettük s így az imént az uri családok szolid szórakozóhelyévé lett. Esténként csakis az uri közönség táncol. Kíváló tisztelettel: **A Tulajdonosok.**

Koalíciós kormányzat lesz Görögországban.
Athénből jelentik: Kafandaris tegnap fogadta valamennyi párt képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy egy koalíciós kormány alakítása feltétlenül szükséges, mert 15 évi állandó kormányválság után végre nyugalomra van szükség. Ha a republikánus pártok és a marxisták közötti koalíciós kormány létrehozása sem sikerül, akkor a kamarát feloszlatják és a felelősséget azok fogják viselni, akik túl intranzigenseknek mutatkoznak. Hivatalosan megfogadják a külföldi lapoknak azt a hírt, hogy Piastiras új katonai ligát létesített és kormányt akar alakítani.

Koprol üdit, hajf, Szüntot minden bajf.

Botrányba fulladt állatvédelem.
A bécsi állatvédő-egyesület legutóbbi ülésén botrányos jelenetek játszódtak le. Ugyanis szóvá tették a sz. marai állatvásáron uralkodó állapotokat. Melkuz alelnök kijelentette, hogy olyan állatkínzás a legsötétebb Atrikában sem folyik mint ott. Öklökkel vágják az állatok szemébe, farkuknál fogva cipelik, bottal kinnözzák és gyötrik őket. Kifordított fejjel kötik a szarvasmarhákat a karókhöz, fiatal borjúkat összekötözznek és egyiket a másikra dobják. Jelen-tette, hogy ez állapotokat szóvátette Bécs város tanácsa előtt, ahol megígérték a dolgok kivizsgálását. Azonban a hajcsárok... Tovább nem beszélhetett, mert ebben a pillanatban a gyűlésre fölvonult hajcsárok mint egy adott jelre rögtönztek helyeikről, vastag botjaikat fenyegetően kibálták és csapszéki hangon támadták az előadót. A botrány tettelegességé fajult volna, ha a rendőrség köibe nem lép. A botrányt okozó állatkínzókat előállították, a termet pedig kiábrították.

Tantiém-harc a Potemkin film körül.
A híres Potemkin-film, amely fölött olyan viharok dultak Németországban, ismét beszéltet magáról, de ezúttal nem politikai vonatkozásaiban, hanem a tantiémek ki nem fizetése miatt. A Moszkvában elkészített filmet ketten szerették: Schutkor Agandrajswa asszony és Eisenstein rendező. A szövegekönyv átadásakor 1500 rubelt kapott az író és egy szerződést, amelynek értelmében minden előadás jövedelme után bizonyos százalékra tarthatnak igényt a társszerzők. Mindennek ellenére a forgalombahozó társulat egy köpeket nem fizetett. A szerzők tehát bíróság elé mentek követelésükkel, ahol a gyár képviselője azzal érvet, hogy a film nem a szerzők, hanem a gyár produktuma. A moszkvai bíróság nem fogadta el ezt a argumentációt és kötelezte, hogy a Potemkin-film eddigi jövedelmének egy százalékát haladéktalanul fizesse ki a két szerzőnek. Ez a kis százalék óriási vagyonhoz juttatta a boldog két szerzőt.

Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nél.
Képviselet az ország minden helységében.

Chaluc-ünnepély Rettegen.
A rétegi Aviva október hó 23-án rendezte meg chaluc délutánját, amelyet kellemesen és kedvesen vezetett be Grün Hánika komoly és tartalmas beszéde a chaluc mozgalomról. Salamon Jolánka héber dslai, Grün Erzi — Hirsch Gali versei, Mátyás Disszi és Grün Iduska keleti táncá tették változatossá a délutánt.

Estélyi és alkalmi ruhákra áttört és színes him-zések, billiáns és díszfestések bordú-rós plüssök párisi minták után készülnek a **„Mühimzó Szalon”-ban** Str. Memorandului (Unió-u.) 15. emelet

Maholnap nincs bicsérdista, De annál több Koprolista.

* Orvosi hír.
Med. Univ. Dr. Láng M. fogorvos Désen a Főter 19. sz. alatt a Szt. Ferenc-randek épületében levő orvosi rendelőjét a Str. Regele Ferdinand (Bethlen Gabor u) 9. sz. alá a kereskedelmi iskolával szemben helyezte át. Rendel d. e. 9-12, d. u. 3-6.

Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyi-csoportjának tisztújító közgyűlése.
Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportjának vezetősége tisztelettel meghívja a csoport tagjait és az érdeklődőket az e hó 28-án d. e. 1/211 órákor Str. Baron L. Pop 10. szám alatti helyiségébe megterendő tisztújító közgyűlésére.

Boorn Bros a Palermo barban

Megáll a közlekedés London utcáin a köd miatt.
Londonból jelentik: London utcáit ma olyan óriási köd borította el, hogy a közlekedést egyes pontokon komolyan veszélyeztette. Sontland város előtt két személyvonat a nagy ködben összeütközött. Az összeütközésnek számos könnyebben sérült áldozata van, akiket a sauthandi kórházba szállítottak be. — Párisból jelentik: A francia fővárost esőtörtékön óriási köd lepte el úgy, hogy az irodákban és gyárakban egész nap világitás mellett dolgoztak. Délután két órákor az utcákat is ki kellett világitani, mert a nagy köd miatt a forgalmat csak világitással lehetett lebonyolítani.

Nagy vihar Arkansas vidékén.
New-yorkból jelentik: Arkansas és Missouri vidékén tegnap nagy vihar pusztított, amelynek 95 halott és 155 sebesült áldozata van. Számos ház össze-dőlt. A vihar következtében tűz ütött ki, ami még rővelte a pánikot.

„SONDERLING”
a legcsinosabb és legkényelmesebb haszfűzők, melltartók és bevezette a női és férfi gumifűzők **salonja** fehérneműk divatlap szerinti készítését, ahol mindezek a legújanyosabb árban készülnek. Cluj, Calea Reg. Ferd. 3.

Erdély legelegánsabb **fényképezési műterme** **GÁRDI** Cluj, Str. Saguna No 13. (volt Bartha Miklós-utca)

Ügyvédi határidőnapló
1927. — Lei 480.
LEPAGE-nál Kolozsvár.
Szállítja utánvétellel.

— Milyen regénybe merültél úgy el?
— Nem regény ez, sokkal érdekesebb: én a K. K. L. ifjusági pályázatát tanulmányozom.

Fontos! Szabókellékek, bélés, cérna, harisnya, vattelin, gombok
Neumann Károly
 Regina Maria 10. szakszertében vasható
 400 Yd. olasz cérna 8 L. 300 Yd. angol cérna 15 L.
 50 mt. I-a gáspelyem 850 Duplazésles vattelin
 Duplazésles glott 110 L. 1 m. 175 L.

Dreher-Haggenmacher sörkülönlegessége — dupla maláta

Bak-Sör

most került forgalomba

Egy csodagyermek

Egy fiatal anya jelent meg szerkesztőségünkben és az alábbi feljegyzésre méltó esetet mondja el, alig két éves kis fiacskájáról. Ma reggel felkelvén a gyermek a legfolyékonyabb szavakkal hívta anyját és a következőket mondja: „Anyukám én tudom, hogy most közeledik a karácsony és minden jó gyermek ilyenkor sok-sok ajándékot kap. Tudod mit vegyél nekem a minikentéle játék mellett? egy pár civőt, de csakis az „EVO” Cipőruhából. R. gela Ferdinand 22, mert nagyon olcsón a legjobb cipőket csakis itt veheted meg.

„EWO”?
 „EWO”?
 „EWO”?

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Glosa, Parttardt Luner
zongoragyárak képviselője
 Gyári árak. Telefon 4-94
Sternberg J., - Oradea.

Olesó tűzifa
 ölenkiat 1300 lej. — Kapható
Fischer falelepen
 Piata Gării No 2.
 (Az állomásnál szemben.)

KRIEGNER-féle
REPARATOR
 kőszvény, csusz, hülés ellen, minden gyógy-szertárban kapható.
 Ára 65 lei

KÖZGAZDASÁG

A magyar gabona nagyarányú előretörése Olaszországban

Az idén egy hónap alatt több gabonát szállított Magyarország Itáliába mint tavaly egész éven át

(Cluj-Kolozsvár, november 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia idei gabonakampánya a hozzáfűzött reményeknek még megközelítőleg sem felelt meg. Amíg a többi mezőgazdasági államok nagy kedvezményekkel segítik elő gabonafeleslegének külföldi plüssirozását, addig a román gabona a lejemelkedés, a magas vasuti fuvardíjak és vámok következtében súlyos stagnációra van kárhóztatva és egyre-másra vesztik el külföldi piacait. A szomszédos Magyarország például szíves harcot folytat a csehszlovák piac megtartása érdekében, de ezzel egyidejűleg nem feledkezik meg arról sem, hogy új piacokat szerezzen, vagy a már meglévőkből kiszorítsa a kényelmetlen konkurenciát.

Budapesti jelentés szerint ebben az évben a magyar gabonakivitel teljesen stabilizálódott. Az idén legnagyobb vevője a magyar gabonának Olaszország és Csehország. Ausztria viszont sokkal szegényebb annál, semhogy állandó üzletet jelentene a gabonakereskedelemben. A pillanatnyi szükséglet kielégítésére Ausztriában egyszerre vásárolnak és azután három-négy hétig ismét nem tudnak a magyar kereskedők Bécsben gabonát elhelyezni.

Nagymérsékben fejlődött ebben az évben az olaszországi magyar gabonaszállítás. Az olasz kormány az idén egész országra egységes liszt

gyártását rendelte el. Ez a rendelet megengedte Magyarországnak Olaszországba való gabonakivitelét és

Magyarország az ősz elején két hét alatt annyi gabonát szállított Olaszországba, mint tavaly egész éven át.

A tavaly 1866 vagon gabonát exportált Magyarország Olaszországnak, ebben az évben pedig csak november végéig 7500 vagonra becsülik a legnagyobb exportcsomag az Olaszországba való gabonaszállítás mennyiségét. A kiviteinek a nagyarányú emelkedését az exportőrök abban magyarázzák, hogy a Mussolini által elrendelt egységes liszt előállításához nem kell különös minőségű buza és a tiszai mag a kanadai prima buza helyett

az idén nagyarányban vásárolták az olasz malmok a gyengébb minőségű, de szállítási szempontjából előnyös fekvésű dunántúli búzát.

Lisztből 105, rozsából pedig 165 vagon exportált Magyarország Itáliába. Tekintettel arra, hogy Olaszország évi gabonabehozatali szükséglete 20 millió méterházas, Magyarországgal felvett kapcsolat nagyban fellendítette a gabonatermelést, mert Olaszország jó elhelyezési piacot ad a magyar búzáknak.

A temesvári Kamara új kormánybiztos. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” mai száma közli, hogy a lemondott Octav Burleanu helyett, Irinia Morentinit nevezték ki a temesvári kereskedelmi és iparkamara kormánybiztosává.

Romániában működő külföldi vállalatok bejelentési kötelezettsége. Bukaresti jelentés alapján tegnap közölték már, hogy az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium körrendeletben figyelmezteti azokat a részvény-

társaságokat, amelyek a kormány autorizációja alapján működnek, hogy tegyenek eleget a kereskedelmi törvény 246. szakaszának. Ez a szakasz tudvalevőleg előírja, hogy a részvénytársaságok mérlegelt és közgyűlési beszámolóját fel kell terjeszteni a minisztérium kereskedelemügyi vezérigazgatóságához is. A rendelet utal arra, hogy azoktól a vállalatoktól, amelyek ezen kötelezettségüknek nem tesznek eleget, megvonják a működési engedélyt. Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter körrende-

Tőzsde

295 ós nyitás után a lej 290 el zárult Zürichben. A belföldi piacon a hangulat tartózkodó és úgy a kereslet mint a kínálat erősen csökkent. Az árfolyamokat alább adjuk:

Devizák	Valutapiac 1926 november 26 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-pest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3510—3520	—	—	629	351	13765	13667	652 ¹ / ₄	1929
Newyork ..	181—182	518 ³ / ₄	518 ³ / ₄	2743	181	714	709	3385	—
London	884—886	2515 ³ / ₄	2515 ³ / ₄	133	882	246 ¹ / ₂	243 ¹ / ₄	1641 ¹ / ₂	48493
Páris	660—670	1905	1885	—	675	2570	2580	123 ¹ / ₂	363
Milano	770—780	2195	2185	115 ¹ / ₄	775	3012	2976	14288	422
Prága	540—545	1536 ¹ / ₂	1536 ¹ / ₂	—	540	2114 ³ / ₄	2100 ³ / ₈	—	296
Budapest ..	390—393	72625	7260	—	2540	—	9925	47462	—
Belgrád	—	915	915	—	320	1258 ³ / ₄	1249	5972 ¹ / ₂	—
Bukarest ..	—	295	390	1550	—	891	394 ³ / ₄	1875	—
Varsó	—	57 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	—	—	7915	7860	377	—
Bécs	2510—2570	73125	73125	—	2560	10070	—	477 ³ / ₈	—
Berlin	4300—4330	12315	123 ¹ / ₈	—	4345	16953	16822	803 ³ / ₈	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 286¹/₄, Páris 1550 Budapest 39100, Bécs 39475 Prága 1875

Vesper: **Radioamateur**

Hatodik kiadás, 960 képpel, 900 oldal, egész vászonkötésben **900 lei** Lepage-nál Kvár

Csecsemőnek a legjobbat: Höfer poudert, krémet, szappant

Chlorodont por, C
 Iete azokr
 társaságok
 fejtik ki t
 engedélye
 # 50
 évben H
 Hunyadme
 terjesztette
 1926. évre
 kimutatta
 vettek ki p
 lej, földad
 deimek ut
 közások u
 adó 7817.
 lej. Ebben
 a bukarest
 vállalatok
 amely vál
 # 250
 házat ép
 vasut vezé
 millió lej k
 # Me
 kamara f
 restből jelen
 ban királyi
 Mármarosme
 kereskedelm
 # Az
 Iete. Arad
 megvének i
 rosháza na
 A gyűlés tá
 bank, ipar
 nek megvéd
 # Uj
 mozdításá
 ügyi minisz
 az építkezés
 javaslat től
 házak részét
 szíót ad v
 már a jelen
 kerül, közve
 # Uj
 délyek. B
 ségi bizottsá
 lyezte a m
 kedvezmény
 dely megad
 papírárgyár
 részgyár L
 fűzőgyár B
 szövő és fes
 gesvár, ipa
 iparpártolás,
 kolozsvár, m
 gyár Kolozs
 gazdasági b
 lap egyik le
 #
 # Az U
 csoportj
 rendelések
 könyve: T
 kifogyott,
 ban és te
 művét „A
 adjuk. A 1
 következő
 GISZKA
 lap.
 ANDRE
 darab, 150
 ALFRE
 lések, 50 l
 KNUT
 BEN A
 BERDE
 120 lap.)

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvízkivonat

Ite azokra a külföldi érdekeltségű részvénytársaságokra vonatkozik, amelyek Romániában fejtik ki tevékenységüket a kormány speciális engedélyje alapján.

50 millió adót róttak ki ebben az évben Hunyad megyére. Dáváról jelentik: Hunyad megye pénzügyi hatósága a napokban terjesztette be a pénzügyminisztériumhoz az 1926. évre szóló adóhivetések statisztikáját.

250 millió költséggel új szék-házat épít a CFR. Bukarestből jelentik: A vasút vezérigazgatósága elhatározta, hogy 250 millió lej költséggel új szék-házat épít Bukarestben.

Megjelent a szatmári kereskedelmi kamara felállításáról szóló rendelet. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” mai számában hivatali dekrétum jelent meg, amely Szatmár- és Máramaros megyék területére Szatmár székhellyel kereskedelmi s iparkamara felállítását engedélyezi.

Az aradmegyei kisiparosok értekezlete. Aradról jelentik: Arad városának és Arad megyének iparossága december 5-én Aradon a város háza nagytermében kerületi értekezletet tart.

Uj törvény készül az építkezés előmozdítására. Bukarestből jelentik: A munkügyi minisztériumban új törvényt készítenek elő az építkezések elősegítésére.

Uj működési és iparpártolási engedélyek. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági bizottság az alábbi vállalatok részére engedélyezte a nemzeti iparpártolásáról szóló törvény kedvezményeit és tett javaslatot működési engedély megadására.

Az Uj Kelet 100 lejes könyvcsoportja megrendelődik! Tömeges rendelések következtében a csoport egyik könyve: Tagors „Volt egyszer egy király” kifogyott, helyette Knut Hamsun tartalommal és terjedelemben teljesen egyenértékű művét „A szerelem rabszolgái”-t adjuk.

GISZKALAY JÁNOS: Tamár (regény 170 lap). ANDREJEV LEONID: Anahema (szindarab, 150 lap). ALFRED KERR: Oly szép vagy (elbeszélések, 50 lap). KNOT HAMSUN: A szerelem rabszolgái. BEN AMI: Uj Palesztina (utóírás, 168 lap). BERDE MÁRIA: Rina kincse (regény, 120 lap).

COURTHS MAHLER: Csókon szerzett völegény (kis regények, 105 lap). NAGY IMRE: Igy irom én az Ojságot (humoreszkek, 128 lap). LÖW IMMANUEL: Steintal (tanulmány). HAJNAL LÁSZLÓ: Ilyen vagyok (versek, 95 lap).

Kapható az Uj Kelet könyvsz-tályában, Gluj, Str. Baron L. Pop 10. Vidéki megrendeléseknél 15 lej portó-költség.

Összegőnyölhető faszőnyegek horganyozott hazallal szőve. Cementezés helyiségek, fürdőszobák folyosók borítására. Minden méretheben gyártja. Flesch & Fial Arad, Str. Aradjánlattal szolgál. Lt. E. Teodoriu 3.

Nagy Chanukai vásár a „Safruth” ban. Gluj, P. M. Viteazul 39. Mélyen leszállított árak. Ritka kedvező alkalom. — A legalkalmasabb chanukai ajándékkönyvek. 1 héber lottojáték 40 lej. Héber képeskönyv 40 lej. Szóth Amenü héber nyelven 128. Palesztinai képes album (54 kép) 350. Palesztinai fal térkép 120/180 cm. 250 lej. Dabnow: Weltgesch. des Jud. Volkes (I-IV.) kötetenként 550. Jüdische Jugendbucher, 8 könyv 1 dobozban 120. Herzl: Zion. Schriften 180 lej. F. des Leben Th. Herzl 75. — És az összes raktáron levő könyv és papíráruk rendkívül olcsó áron lesznek árusítva. Csak 926 december 9-ig. Postai megrendeléseket prompt eszközölünk.

דא אלטבערדימטען מאטיאש קאן-ישע חלפים זינד ווידער אין אונאיבערטרעטענע קוואליטאט צו דעבען דעפער רענענען איבער מינע ערלאלסליכקייט דיענען דא ווערארט גע שוואים MATIAS KUN'S SOHN cufitar, GLUJ

Kézimunka kiállítás vasárnap, Bauch Ernő üzletében. Ott lehet kapni a legkedvesebb és leghasznosabb karácsonyi ajándéknak alkalmas mindenféle kézimunkát, a legjobb harisnyákat és szép kezyűket, a legolcsóbb árban.

Üveg, porcellán és lámpaárak legolcsóbb beszerzési forrása Ausländer Lajos, Gluj, Calea Reg. Ferdinand 67 (Szigurancával szemben.) Engros Endetail. Telefon 9.54.

A közkedveltségnek örvendő „Ursus-Extra” világos sörkülönlegesség ismét kapható. CZELL-sörfőzde Kolozsvár-Monostor

Az Uj Kelet szelvénybeváltó helyei.

Az alant felsorolt cégek az Uj Kelettel kötött megállapodás alapján kötelezettséget vállaltak arra, hogy lapunk szelvényeit teljes értékükben beváltják, oly módon, hogy a náluk vásárolt áruk összegének 10 százaléka — fűszerkereskedőknél 5 százalék — az Uj Kelet szelvényeivel fizethető.

Szatmári szelvénybeváltó helyek

Nőidivat, uridivat, kötöttáru Farkas kelengye és vászonárak legolcsóbb bevásárlási forrása. Róth Armin „Gólya áruház” kötöttáru, harisnya, kezyű, férfi és női fehérnemű. Oiața Brătianu (Deák-tér) 7 sz. Fodor Zoltán harisnya, kezyű, csipke, szalagkülönlegességek nagy raktára. Kun és Keller — Püspöki áruház — Divat és rövidáru mindenkor a legutányosabb napi árban kapható. Spitz Béla elsőrendű női szövet, fehérnemű, mosóárak raktára, Piata Brătianu (Deák-tér) sarok. Kramer Jenő női kézimunka üzletében a legkülönlegesebb kézimunkák is a legolcsóbban szerezhetőek be.

Cipő

Vajda cipőüzletében (Püspöki áruház, Valent mellett) a legjobb és legtartósabb cipőket a legolcsóbb árban szerezheti be. Klein Dezső cipőüzletében a legdusabb választék. Aki erre a hirdetésre hivatkozik, még külön öt százalék kedvezményben részesül.

Csemege, cukorka, fűszer, festék

Grósz Herman festék, lack és háztartási cikkek nagy áruháza szemben a színházzal. Borgida Miklós fűszer, csemege, cukorka, déligyümölcs, pezsgő, bor és likőrárak. Városi bérpalota. Grosinger és Grósz fűszer, csemege, festékárak állandó nagyraktára. Barna és Társa cukorka üzlet. Színházzal szemben. Korzó cukorka, csemege és déligyümölcs üzlet Piata Brătianu (Deák-tér) 14.

Optikai cikkek

Fried Adolf Egyedüli optikus, a törvényszékkel szemben. Legdusabb raktár, legolcsóbb árak. Grósz Lajos mindennemű fűszer, csemege és cukorka áruk legolcsóbb bevásárlási forrása, Calea Victoriei 22.

Írógép

Gyene Adolf írógép vállalata és írógép speciális javító műhelye. Püspöki áruház. Villamos áru, szerelési anyag Weisz és Schwartz Strada M. Viteazul (Rákóczi-ut) 31. Mindennemű villamos és vízvezeteki felszerelés, csillárok és égők legutányosabban beszerezhetőek.

Katz Testvérek. Csillárok, főzők, vasalók és szerelési anyagok legdusabb választékban a mindenkori napi árak mellett kaphatók.

Marosvásárhelyi szelvénybeváltó helyek

Férfi, női divat Szücs Dezső divatáruháza, a legolcsóbb női- és férfidivatárakban. Wolster és Kertész férfi-fehérneműk, kalapok, nyakkendők, harisnyák, zsebkendők és puloverek legolcsóbb bevásárlási forrása.

Szövet

Jeremiás (Fóter 28—30 Bretter-ház), Férfi és női ruhák, kabátszövetek, fehérneműk, vásznak, bélésaruk, harisnyák és csipkék a legolcsóbb árban.

Cipő

József Emil cipőáruháza Cipőkülönlegességek, hó és sárcipők állandóan nagyválasztékban. Illatszerek Ideál Parfümerie. Kölnivizek, parfümök és kötszerek nagy raktára Dr. Erő „Rapid” borotváló por főlerakata.

Sighetul-Marmatiei (Máramarossziget

Divatáru, textil, kötöttáru

Fischmann Nándor (Str Dr Joan Mihály 5) Női és férfidivatáru és szövet-különlegesség óriási választékba. Jakober Armin textil, szövöttáru üzletében (Bogdan Voda 30) szeresheti be legolcsóbban ruha- és fehérnemű szükségleteit

Salamon és Wiesel divatruház (Fötér 7) Férfi, női és gyermekdivat különlegességeit a legolcsóbban itt szeresheti be

Cipő

Weisz Jenő volt „Bata“-féle cipőüzlet (Leánygimnázium mellett) Elismert legszolidabb cipőbevásárlási forrás

Üveg, porcellán

Somogyi Ferenc utóda üveg, porcellán és konyhaberendezési cikkek Berndorfi alpakka-árus Képkerezés Üvegesés

Fűszer, csemege

Ha Szigetre jön, feltétlenül keresse fel az „Erzsébet Büffét“, ahol naponta friss és izletes sütemények és felvágottak kaphatók

Fuchs Izidor cukorkaáruház, Fötér Bel- és külföldi cukorka különlegességek, tej- és husneműek legolcsóbb beszerzési helye

Pollák Ilona (Bogdan Voda 40) fűszer és rövidáru legolcsóbb forrása, engrosban és detailban

Weisz Izidor (Str Dr Mihályi 13) Fűszer, gyarmatáru és italok legolcsóbb beszerzési helye

Fogászat

Salzberger Joachim fogászati műterme (C Bogdan Voda 15) Mindenféle arany, platina és kaucsuk munkát a legjobb kivitelben a legolcsóbb árak mellett készit olcsó árral

Varrógép, kerékpár és sportcikkek

Weisz Izidor, (Str Dr Mihályi 13) A világ legjobb gyártmányú varrógépei, kerékpárjai, irógépek, sportcikkek és az összes alkatrészek beszerzési forrása

Ékszerárak

Gerstel Márton ékszeráruház (Bogdan Voda 1) Brilliansok, arany és ezüst ékszerek, fali- és zsebórák, szemüvegek a legolcsóbb beszerzési forrása

Illatszert, rasol

Glanczmann Adolf, Resling-féle rasol fölerakat (Bogdan Voda 40) Pipere cikkek, kölnivizek, illatszerek legolcsóbb bevásárlási forrása

Tűzifa (5%)

Kahan Márton fakereskedő [Rákóczi-ut 50.] Próbálja meg és meggyőződhetik, hogy téli faszükségletét legolcsóbban itt szeresheti be

Könyv

Weisz Salamon [Dragas-utca 5-8.] Zsidókönyvek, taleszek, teofilnek, stb., valamint a zsidó, héber ó és új irodalom legkiválóbb termékeinek bevásárlási helze

Nagyenyei szelvénybevaltó

Női, férfi divat

Hartmann Emanuel női és férfi divat különlegességek, harisnyák és rövidáruk legolcsóbb beszerzési helye. Berkovits Béla [Piata Reg. Ferdinand 3.] Raglánok, férfi, fiu és gyermeköltönyök, szövetek és férfidivatcikkek áruháza.

Fűszer, csemege (5%)

Izrael Testvérek mindennemű fűszer és gyarmatáru legolcsóbb beszerzési forrása Fenichel Lázár fűszer, csemege gyarmatáru és likőrök legolcsóbb bevásárlási helye

Cipők

Fischer Jakab (Fötér) cipő, vászon és gyapotáruk legolcsóbb beszerzési forrása

Edény és vas

Izrael Adolf és Fia, konyhafelszerelések, kályhák, zománcedények és az összes vasáruk legolcsóbb beszerzési forrása

Illatszert

Weisz Endre kozmetika, pipere, gummikülönlegességek, bőrdíszműáruk és utazási cikkek

Dévai szelvénybevaltó helyek

Női és férfi divat

Hirsch Testvérek a megye legrégibb és legnagyobb női és férfi divat áruháza [szabott árak] Gál Béla üveg porcellán és lámpa üzlet, a „Carmen“ garino lámpa romániai egyedárusítója,

Nagybányai szelvénybevaltó

Vértes Adolf butoráruház, kézimunka és fehérnemű üzlet, csipkék és fehérneműek a legszebb kivitelben

Dicsőszentmártoni szelvénybevaltó

Salamon és Neufeld fehérnemű és harisnya legolcsóbb beszerzési forrása

Női kalapok

MOSKOVITS a legelőregyebb kivitelben és átalakítások kalszalonban, Cluj, Calea Regele Ferd. (v. Wesselenyi u.) 8. szám, az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarul közzététel egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állást keresőknek 20% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Figyelem!

Ajánok eldalszerte elismert משרתת מיוחדת Et chscherrrel el atott, olvasott és tisztán kezelt

libazsirt a 110 lei.

Nyors libabört a 80 lei kgként.

Prima fűsöt libahust a 120 lei.

Friedmann Samuel - Oradea

Cusa Voda 6.

Négy gimnáziumot végzett leány megfelelő alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Kiadó különbözletu butorotott szoba a Fötér közepében két fiatal embernek Cim a kiadóban.

Intelligens zsidó fiatal embert olcsó lakáshoz lakótársnak keresek. Cim a kiadóban.

Orvos 27 éves (v. tal madista) nőszüni óhajjt. Hozzáilló vallásos, fess, művelt, jómódu, házias urileányt keres, ki hajlandó le ne Amerikába kimenai. Leveleket „Discret“, komoly jellegre a kiadóhivatal továbbit. 2:02

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyagok készítésény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágot hajat kicsinyben és nagyban veszek. — Husza Gyula Cluj Str. Memorandului 10

Hirdessen az Uj Keletben!

Francia nyelvtanár, aki 12 évet töltött Paris an, legmódernebb módszer szerint francia nyelvleket ad. Cim a kiadóban.

Kitűnő minőségű bivalytoj garantált 1-10 otktóber hó 1-től házhoz szállítva is kapható: Schwartz Ignác, Cal. Decebal 36.

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacámul

ezüstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégnek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolatok, sokszorosítások. — Dr. Mandoi, Str. Rația (v. Kötő-u.) 3. — Telefon 881.

SZINHAZ - MŰVÉSZET

A kolozsvári román opera heti műsora

Vasárnap: Bigoletto (Zalescivel és Dragulescu-Stinghe asszony felléptével.)

Hétfőn: Faust (Zaleski felléptével.)

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei.

Heti műsor

Szombat d. u. 3 kor: Szent Ferenc oratórium. (6 ik ifjúsági előadás olcsó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: P. Trifán Leonard. Sorozatszám 155.)

Szombat 7 órakor: Fanny és a cseledekérdés (Poór Lili felléptésével. Napi bérlet 26. szám, A. Sorozatszám 156.)

Szombat fél 10-kor: Fegyverkovácsok. (A bécsi opera-együttes vendégjátéka. Emelt helyárrakkal Premier bérlet 26. szám. Sorozatsz. 157.) Vasárnap d. e. fel 11-kor: A Kolozsvári Alkalmazottak Szövetsége: Divatrevüje. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 158.

Vasárnap d. u. fel 3-kor: A Noszti fin csate T. t. t. t. Marival. Leszállított helyárrakkal. Sorozatsz. 159.

Vasárnap 6-kor: Akácavirág. (Lengyel Irén, Tolcay Andor, Ihász Aladár felléptésével. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 159.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Hamburgi menyasszony. Napi bérlet 26. szám, B. Sorozatszám 161.)

Hétfő: Cigánygrófnő. (Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolcay Andor, Ihász Aladár felléptésével. Premierbérlet 27. szám. Sorozatszám 162.)

Eljovits és Weisz

Sibiu, Elisabeth-Gasse 32.

Ajánlunk elsőrendű

szalami és füstölthus

árakat. Postai csomagolás napontént. Szolid kiszolgálás.

Advertisement for a vacuum cleaner. Text: Várakozáson felüli meglepetést nyújt mindenki számára a szab. 'Vezuv' hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. 10 perc alatt egy szoba keresztülfűtve. A beszerzési költség 14 nap alatt megtérül. Minden hályhára alkalmazható. Megrendelésnél a fűtőes bősége megadandó. — Ára 280 lei. — Por díj és csomagolás nélkül. Helyi ügynökök és képviselők kerestek. Szab. tulajdonos és egyedüli készítő J. Welszberger — Temesvár, IV Bul. Berthelot (Kossuth u. 1.)

Advertisement for JOSIF IZRAEL szücszmester. Cluj (Kolozsvár), Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szőrméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garántálva.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (v. Erassy-utca) 10 szám.

Kereskedő adóhivat... Kolozsvár, S... Pop (Erassy-... Telefon: ... és kiadó ... 228 és ...

1926 november

Királyi udva

Világbi

Schaffhauser

Movado egye

Fenyő

ékszer

Cluj, P.

Dalolv

As igazgató u... Mégpedig a... vonult fel dalolva... kolozsban, hogy ma... libasorban kienged... ráfordította a kul... rokba rendezte a... dalolva végig a v... götte az egész lak... Hogy miért é... jökedve az igazg... zsidó képviselő a... pellációjában épp... miniszterül. Inté... egy beszarábiai va... hírére az állami... szünetet rendelt e... szóval vonult velü... — Jos cu jid... vigan az igazgató... annak öröme, ha... éves zsidó fiának... vitában egy özev... előszülött fiát és... igazgató urnak, d... a belügyminiszter... urak ez nélkül m... vorulás mellett. M... ast már egyáltalán... elemi lakola fele... lyezze meg a ráti... megkérdezett minis... beszarábiai zsidó... hogy ez a válasz... kedvt az ilyen d...

Terror

Bethlen magy... szöbön álló neim... hető legkitűnőbb... ugynevezett egys... tások előtt két i... godott: Ugron G... hel, akiknek belé... ván döntően fog... sorsát. A kormány... megsemmisítően f... Bethlen miniszte... magyar nemzet c... nyését apasztrofá... A magunk... mindezeknek a j... adni és a magy... imerni, hogy Be... hus és Magyarors... ésszpontotul. Csak... nem engedi Beth... jait a kerültebbe... déhi szolgabírák... zeki korteseket?